

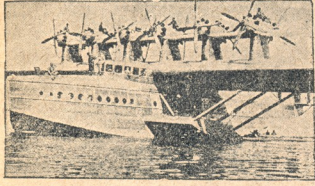
მეგობრობა

F. 221
1929

მხუროვალე სალაგო კორონოთა საკავშირო უმკრებას!
ა. კ. კორონოვი მიმარჯვარებინს საკავშირო უმკრებაჲ მოსკოვოში.

უცხოეთის ფოტო- ქრონიკა

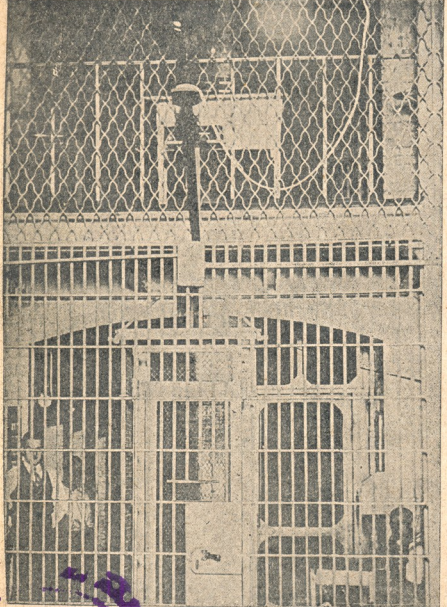
როკფელერი მორგანი ფორდ მონდი

იმპერიალისტური დიქტატორები $\frac{3}{4}$ დედამიწის ნაწილის, რომელთაც შინის ზარს სცემდა პირველი ავისტო, საერთაშორისო წითელი დღე, გამართული მთელს ევროპაში იმპერიალისტურ ომის საპროტესტოდ.

ოცი წლის წინად ფრანგმა ბრალიომ ლამანშის სიმაღლე გადაიფრინა. მას შემდეგ ავიაციაში დიდი წინსვლულობა მოხდა. ამ მხრივ გერმანულ ტენნიკას დიდი გამარჯვება ხვდა. მფრინავმა გიგანტმა „Dო X“-მა ახალი რეისი გააკეთა. ეს მფრინავი 12 მოტორიანი ჰიდროპლანია, დორნიეს ტიპისა. აქვს 6.300 ცხენის ძალა ბაქანზე იტყვს ას მგზავრს. საათში გადის 240 კილომეტრს. სურათზე მფრინავი წყალზე დატურავს.

იმპერიალისტურ მეტროპოლიის გაბატონებული ბურჟუაზია მარტო „საკუთარს“ ქვეყნას და ხალხს არ სჩავრავს. მის ანგარებიან ბრუკლებში ტყავლებზე გარემო ქვეყნები და კოლონიები. ინგლისი თავის კაპიტალთი სულს უხუთავს და თავის ბატონობის ქვეშ ამყოფებს ასჯერ დიდს ტერიტორიას და მცხოვრებთა რიცხვი დამონებული ჰყავს შეიღჯერ მეტი, ვიდრე თვითონ არის.

ძლევამოსილ იმპერიალისტურ ჯგუფებს ერთმანეთში სამკვიდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა აქვთ გამართული საეჭურო ბაზის და ფარეფ ასპარეზის მოსაყოფებლად კაპიტალის სამოქმედოდ. ამ ჯგუფების ინტერესები ერთმანეთს ეჯახებიან ჩრდილო-ამერიკაში, ჩინეთ-იაპონიაში, კანადაში და თვით ევროპაში. საბჭოთა კავშირი მსოფლიო კაპიტალისტების თვალში ეკალია, რადგან აქ მათს ევრაგულ ზრახვებს საფუძველი დანგრეული აქვს. მათს იმპერიალისტურ ბრძოლის ინტერესს გამარჯვებული საბჭოთა პროლეტარიატი ჩანასაშუვე სპობს.

ბურჟუები ფუფუნებას ციხეშიაც არ იკლებენ. როგორც ვიცით, ნათის, მრეწველს, მილიონერს გარი სონკლერს, მიუსაჯეს სამი თვე ციხე კრაუნების გაცემის გამო. ციხეში არ მოიკლო ფუფუნება და თავის კამერა მოაწყო ყოველგვარ გასართობებით და რადიო გადასმეობით.

ინდოეთში მეგრძოლი პარტიები სასტიკ დევნას განიცდიან იმპერიალისტებისაგან და კოლონისტებისაგან. ამ რამდენიმე ხნის წინად დაპატიმრებულ იქნენ რაჯავალი დემონსტრანტები.

სურათზე—იმპერიალისტების მიერ მიღებული ზომების შედეგი დემონსტრანტების წინააღმდეგ. ასეთ „საგმირო საქმეებით“ უმასპინძლებიან ევროპის ბურჟუაზიული „კულტურტრეფებო“ ინდოეთის მშრომელი.

ფ რ მ შ

ა. ჯუღაშვილი

პიონერთა მუშაობა.

ანაზღებენ ექსპონატებს.

„ჩემი წვლილი 3-ზე ინდუსტრიათვის“.

წ.-წ. უცოდინართა ლიკვიდაცია

პროლეტარობის შაერთება

მესამე თარგა

დროშის ქვეშ მომუშავე რაზმელებს.

მთაში და ბარად, ქალაქად და სოფლად, მიგრუებულ, მიგრანდულ კუთხეებში პიონერები შედგურვლად ებრძიან ძველ-დახასტულ, მაგენ წენ-ჩვეულებებს, დაუნდობლად ამსხერვევენ ძველ კერებს, შეაქეთ მოსახლეობაში სინათლის სიხვი და თავისი მაგალითით, ნორჩი ინტელიგენციის უღვივებარ ბრძოლის და წინსვლის სურვილს არა მარტო ახალგაზრდობას, არამედ მოზრდილებსაც.

ჩვენ სინამდვილეში ბევრია იმის მაგალითი, რომ სოფლად და ქალაქად პიონერები იყენენ მრავალი საზოგადოებრივი სასარგებლო საქმის დაწყობას და საძირკველის ჩამყვალს.

მრავალია იმის მაგალითი, როდესაც პიონერებმა სოფლად მოხრდილ მოსახლეობას ააღებინეს ხელი მაგენ წენ-ჩვეულებებზე.

პიონერმა შაერთება თბილისში, ამ უდიდეს-მა მოედანამ ამიერ-კავკასიის ხალხთა ცხოველ-ბაში, ერთხელ კიდევ დაანახა ყველას, რომ მომავალი თარგა შეუქმნელბით მუშაობს სოციალისტურ მშენებლობაში მონაწილეობის მი-საღწევად მუშურ-გლეხური შთაგრძობის დასაზამ-რეულად.

შაერთებამ უჩვენა ყველას, რომ ბავშვებში მტკიცედ არის ჩანერგილი კლასობრივი შგნება, რომ პიონერ-კავკასიის ყველა ერთგებობა ბავშვების სცილობენ და ეცდებიან განამტკიცონ ერთგული მშენებლობა და ძირიან-ფეს-ვიანად ამოუხეზან ერთნეული მუშლის და კინელაობის ყოველგვარი ნაშთები.

პიონერები წითელი ალამით ხელში მტკიცედ მტინ იმ გზით, რომელიც დაუსხა მათ პროლეტარობის ბეგადაზმა ლინწამ.

პიონერები, აღჭურვილინი ცოდნით და ძვე-ლი, ბრძოლაში გამობრძნეული თაობის გამოც-დილობით, მუშაობენ ამსხერვევენ ძველ ადრ-ჩვეულებებს და ამტკიცებენ და ამაგებენ ახა-ლი ცხოველების საფუძვლს.

18 აგვისტოს მოსკოვში დაიწყო მზარად თაობის პიონერების შერება. ყველაზე მრავალ-რიცხოვანი და მსოფლიოში პირველი, ახალ-გაზრდათა მაგალითი.

მოსკოვში თავს მოიყრიან მუშა-მოსამსახურ-ებების ბავშვები: აზიიდან, უზბეკისტანიდან, ყირგიზეტიდან, უკრაინიდან, საქართველოდან, სომხეთიდან და კავშირში ყველა შეზავად რეს-პუბლიკიდან. თვითველი დღეგაბატი 15 წელ-ზე უფროსი არ იქნება. დღეგაბატების რიცები 6.00 იქნება.

მოსკოვში შეხვედებიან საფრანგეთის, გერ-მანიის, იტალიის და ამერიკის მუშათა ბავშვებს, რომელთა მშობლები გახიციდნან კაპიტალისტურ უღლის ჩაგვრას.

საბჭოთა ხელისუფლების 12 წლის არსებო-ბიდან, პირველად ხდება ასეთი გოანდიოხული შეხვედრა, პროლეტარულ ბავშვების, სწორედ იმ დროს, როცა ლონდონში კაპიტალისტები და მილიტარისტები აწუხებენ ბავშვების შერებას. პიონერების კრებაზე უნდა გამოაშკარავდეს მილ-წევა და ნაკლი, რაც გაკეთებულა ბავშვებისთვის ამ ხნის განმავლობაში.

დიდი ყურადღება ექნება მიქცეული საორ-განიაციო მუშაობას, როგორც ქალაქად, ისე სოფლად.

ამჟამად ორ მილიონზე მეტი ბავში ირიცხება პიონერების რიგებში. განსაკუთრებუ-ლი ყურადღება მიქცევა საშუალო და ლარბ გლეხების ბავშვებს, რომელთა მშობლები ქალაქის მუშასთან შადარებით კულტურით ჩამორჩინე-ლები არიან და ბავშვების მომარობას უხალისოდ ეტყობიან.

ეს შერება წამოაყენებს საბჭოთა საზოგა-დოებრივობის წინაშე იმ უდიდეს საკითხებს, თუ როგორ უნდა მოუპოვებინ ბავშვების ახალგაზრდა, არჩებს, რომლებიც იხრებიან მრავალ სოცია-ლისტურ აღმშენებლობისათვის.

ამიერ კავკასიის და საქართველოს ცენტრ-რში—თბილისში თავი მოიყარა რამდენიმე ასეულმა პიონერმა.

საქართველოს, აზერბეიჯანის და სომხეთის შორეულ კუთხეებიდან შეგრიბენ მესამე თარ-გის წარმომადგენლები, სოციალისტების მომავალი მშენებლები, რათა ერთად, შეერთებულნი ძალ-ღობით გადაწყვიტებინ ბავშვთა მომარობის უდი-დესი საკითხები.

წითელი საყვლური, მოკლე შარვალ-ხა-ლაათი, ჯანმრთელი და მამაცით გამოწყურე პიონერები დიხვად აუტკინებელი მსჯელობ-დნენ იმაზე, თუ როგორ მიმდინარეობს ამიერ-კავკასიაში ბავშვთა აღზრდა, საკვების საკმი, რა მიწვევები და ნაკლი აქვს საბჭოთა ხელისუფ-ლებას მომავალი თაობის მომზადების დარბში.

საბჭოთა ხელისუფლება და კომუნისტური პარტია, მომხდენ სურადღებს აქცევს პიონერთა მომარობას, ღირსებელი თაობის აღზრდას. ჩვენი ხელისუფლება და პარტია განსაკუთრებულ მზრუნველობით ეკიდებიან, პიონერებს, რომლებ-მაც მომავალი რიგები უნდა შესკვლიან.

მთოდელ საბჭოთა ხელისუფლების შეუქ-ლიან თანხადა სთქვას, რომ იგი განსაკუთრე-ბით ზრუნავს მომავალი თაობის აღზრდელად, მის სოციალისტურ მშენებლობისათვის.

მთოდელ საბჭოთა ხელისუფლების დროს ჩაყარა მტკიცე, ურყევი საძირკველი ბავშვთა აღზრდა-სწავლების საკმეს, რასაც მოწმობენ უამრავი სკოლები, საბავშვო ბავა-ბალები, სან-ლები, მოედნები, ბავშვთა კლუბები, სამკითხვე-ლოები და სხვა მრავალი დაწესებულებები.

ჩვენი მომავალი თარგა—პიონერები—კარ-გათ გამოიბენ, თუ რა უდიდესი მოვალეობა აწვევთ მათ და მამაცად, გახედულად და მტკიცე ნაბიჯით მიისწრაფიან, საწვლელს, იმ ცოდ-ნის შესაძენად, რომელიც უსაპირებდა სოცია-ლისტის მშენებლებს, კომუნისტური პარტიის

პიონერთა შერება სოფლად.

„შერებაზე“

პიონერები ქალაქ გარედ.

პიონერები სამკითხველოში

საერთაშორისო წითელი დღე

ი. წ—ძი.

საერთაშორისო წითელი დღე—პირველი აგვისტო—ბრწყინვალე ფურცლად ჩაიწერება მსოფლიო მუშათა კლასის ბრძოლის ისტორიაში, როგორც ყველა ქვეყნის პროლეტარიატის ინტერნაციონალური სოლიდარობის მძლავრი დემონსტრაციის დღე.

მუშათა მოძრაობის უკანასკნელ ათეულ წლებს არ ახსოვს საერთაშორისო პროლეტარ-

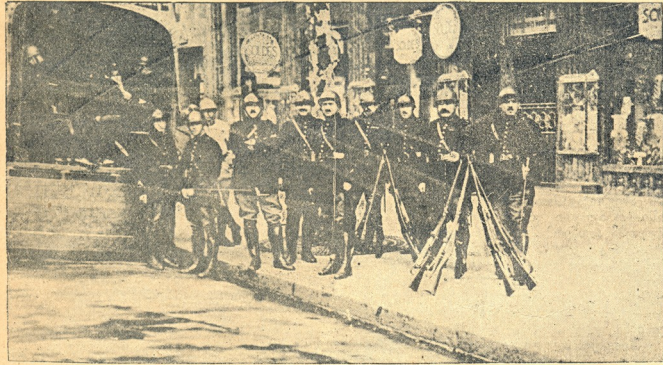
ლიო მუშათა კლასი ერთსულვანად და ერთდროულად გამოდგა ომის საფრთხის წინააღმდეგ, სოციალ-დემოკრატია ბურჟუაზიათან ერთად ყოველ ღონეს ხმარობდა, რათა ჩავლენა ეს დღე და ამით დაამტკიცა, რომ მას არ სურს ბრძოლა იმპერიალისტურ ომებთან, რომ პირიქით იგი ბურჟუაზიის მოკავშირეა ახალი ომების მომზადებაში.

დარაზმვაში მშრომელთა სოციალისტურ სამშობლის—საბჭოთა კავშირის გარშემო. ის ფაქტი, რომ 1-ლ აგვისტოს მილიონიანი მუშათა მასები გამოვიდნენ თავისი ქვეყნის კაპიტალისტური მთავრობების წინააღმდეგ საბჭოთა კავშირის მხარეზე, —მარჩვენებელი იმ უძლეი რევოლუციონური ორლის, რომელსაც საბჭოთა ქვეყანა თამაშობს. ასეთი მრავალრიცხოვანი მოკავშირეების ყოლა ჩვენი მტრების—იმპერიალისტების და მისი მოკავშირეების—სოციალ-რევოლუციონისტების ზურგში, —თავდებია იმის, რომ ჩვენს მტრებს ძვირად დაუფდება ყოველი აგრესიული ნაბიჯი პროლეტარული დიქტატურის წინააღმდეგ, რომ ამ შემთხვევაში ის ორ ცეცხლს შუა მოექცევა. მას საქმე ექნება საბჭოთა კავშირის მუშებისა და გლეხების მშვიდობიანი შრომის ერთგულ დარაჯთან—სახელმწიფო წითელი არმიასთან და თავიანთი ქვეყნის პროლეტარების ძველმოსილ აჯანყებასთან საბჭოთა კავშირის დასაცავად.

მომავალი დიდი კლასობრივი ბრძოლების გენერალური რეპეტიციის დღე—პირველი აგვისტო, საერთაშორისო მუშათა კლასმა სახელოვანად ჩაატარა. მან დაამტკიცა, რომ ვერავითარი პოლიციურ-განდარმული რეპრესიები ვერ მოსდრკვს რევოლუციონურ ნებისყოფას.

პირველი მაისის გმიწული ბრძოლებიდან ნიკელნიშ და ვეინგუილი, საერთაშორისო წითელი დღის შემდეგ კაპიტალისტური ქვეყნების რევოლუციონური მუშათა კლასი გაბედულად და თავიანთი ძლიერების სრული შეგნებით მტკიცედ მისდოლი ოქტომბრისაკენ.

კომუნიზმის არღილი ხორცს ისხამს და რეალობად ხდება.

პირველ აგვისტოს, საერთაშორისო წითელ დღეს, პარიზის ქუჩებში მზად იდგნენ პოლიციელები, რომ შეპყრობილი დემონსტრანტები ციხეში გადაეყვანათ.

რიატის ასეთი ერთსულვანი და ერთდროული გამოსვლა. ის გარემოება, რომ წითელი დღის ჩატარებას წინ უძლოდა ყველა რეპუბლიკური ძალების (მათ რიცხვში—საერთაშორისო მენშევიზმის) მობილიზაცია და გააფთრებული იერიშები მუშათა რევოლუციონურ ორგანიზაციებზე (მასიური დაპატიმრებანი ბოლონეთში, სამხრეთ-სლავიაში, ბალტიის სახელმწიფოებში, რუმინეთში, უნგრეთში, ბულგარეთში, არაჩვეულებრივი ფაშისტური ტერორი საფრანგეთში) და აგრეთვე ის, რომ ეს დღე კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა უმრავლესობაში ოციკალურად აკრძალული იყო, —კიდევ უფრო აძლიერებს კომუნისტური ინტერნაციონალის ხელოვნებულად ჩატარებული—კაპიტალიზმისა და იმპერიალისტური ომების წინააღმდეგ მებრძოლი რევოლუციონური ძალების საერთაშორისო დავიდიერების მნიშვნელობას.

პირველ აგვისტოს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს არა მარტო იმ მხრივ, რომ საერთაშორისო მუშათა კლასმა ამ დღეს მოახდინა დემონსტრაცია თავის მზადყოფნისა—ყოველივე ძალებით ებრძოლოს ახალი ზოცვა-ჟღერის დაწყებას და იცავს მსოფლიოს მშრომელთა სამშობლო—საბჭოთა კავშირი, არა მარტო პროლეტარიატის კლასობრივი ბრძოლის სტრატეგიის თვალსაზრისით („ნათლობა“ ბარკადებზე ბრძოლაში), არამედ იმ მხრივაც, რომ ამ დღეს მუშათა კლასმა დაიწახა თავისი ნამდვილი მტერ-მოყვარე საერთაშორისო წითელ დღეს ბარკადების ორ მაიარდაპირე მხარეზე იდგა ორი სამყარო - კაპიტალიზმი თავისი მოკავშირე სოციალ-დემოკრატით და რევოლუციონური მუშათა კლასი კომუნისტური პარტიების ხელმძღვანელობით. ვერაფერი ვერ ამოღალეს მუშათა კლასის შეგნებანი იმ ფაქტს, რომ იმ დღის, როცა მსოფ-

მავრამ საერთაშორისო მუშათა კლასის გაშლელა იმპერიალისტური ომების საფრთხის წინააღმდეგ, კაპიტალიზმისა და მისი ერთგული მსახურების წინააღმდეგ, პირველ აგვისტოს მნიშვნელობის მხოლოდ ერთი ნაწილია. ამ დღის უდიდესი მნიშვნელობა გეგანაბრებს აგრეთვე მსოფლიო რევოლუციონური მასების.

ურიცკის მოედანზე, ლენინგრადში, საერთაშორისო წითელი დღე დასრულდა მით, რომ გადაღებულ იქნა: „ომი ომს! მთელი მოედანი უამრავ ხალხით სავეი იყო. სურათზე ნაჩვენებია ტრიბუნაზე კაპიტალიზმის“ ურჩხული.

კოჯორის ის აგარაკი, სადაც ატარებენ ზაფხულს თბილისის საბავშვო ბაღები, მოზრდილი შენობაა.

წირულს საბავშვო ბაღებს წამოუყვანიათ საზაფხულოდ მხოლოდ 75 ბავშვი, თუმცა აგარაკი დაიტევდა გაცილებით მეტ ბავშვებს.

— მეტის წამოყვანა ვერ შეძელით—მეუბნება ერთ-ერთი საბავშვო ბაღის გამგე—არა მქონდა ამის შესაძლებლობა. ხარჯები ბევრი გაქვს. მარტო თბილისის აღმასკომის ჯანმრთელობის განყოფილება შენობის ჯარის სახით გვიარმთებს ზაფხულის განმავლობაში 1188 მანეთს. ისიც უნდა გითხრათ, რომ ისანამ ფული არ შევიტანეთ, ჯანმრთელობის განყოფილებამ არ მოგვცა აგარაკში შესვლის უფლება. ამისთვის წირულს ძალიან გვიან მოგვიხდა თბილისიდან წამოსვლა.

ეს ფაქტი, დამახასიათებელია იმის, თუ როგორ იტყრობა ზოგიერთი დაწესებულება მომავალი თაობის აღზრდის საქმეს.

აგარაკში თავმოყრილინი არიან მუშა-მომსახურეების ბავშვები, უფრო კი სკარბოუს მუშების ბავშვები.

აქ, ბუნების წიაღში, ბავშვები ჯანსაღდებიან, ეცნობიან ბუნებას, აკვირდებიან ბუნების სხვადასხვა მოვლენებს და იძენენ შემდგომისთვის გამოსადეგ და სასარგებლო ცოდნას.

ბავშვები მთელს დღეს ატარებენ მინდორში.

დილის საუზმის შემდეგ მზიარული სიმღერით, აღმზრდელის ხელმძღვანელობით, ბავშვები გადიან ველად. იმართება სხვადასხვა სახის თამაში, ცეკვა, სიმღერა. აქვე ბავშვები სწავლობენ ველს, აკვირდებიან სხვადასხვა მწერების, ფრინველების ცხოვრებას, აგრეთვე ბალახებს, ყვავილებს, ამაზადებენ გერმარებს. ყველფერს ბავშვები აკეთებენ თავისი ხელით.

აგარაკის ერთ-ერთ მოზრდილ დერეფანში ბავშვებს გამოუფინილი აქვთ ზაფხულის ნამუშევარი. დიდის ხალისით უჩვენებენ და უხსნიან ბავშვები სტუმარს სხვადასხვა ბალახის, ან ყვავილის თვისებებს, იციან მათი სახელწოდება, აქვე კოლოფებში ჰყავთ მრავალი მწერები, პეპლები.

ამ პატარა მუხრეუში ბავშვები გვიჩვენებენ თავის ნახატებსაც. ფერადი ფანქრებით მათ დაუხატაუთ ველი, გლეხები ერთობებით, ფარცნებით, თივის ბუღეულებით.

ამ სურათებში გამოსკვივების ბავშვების ნიჭი, მათი დაკვირვების უნარი.

— კაცებს ჩვენც ვშველოდით ბალახის თიბვაში, მერე ვაწოდებდით თივას ურემზე—მეუბნება პატარა დათიკო.

— კარგი იყო, როდესაც ველზე ბლომად იყო თივის ბუღეულები, შვიდობდა შიგ კოტრიალ—ურთავს ლაპარაკში თავის შენიშვნას თვალჭრელა პატარა გოგონა.

— აქ ბავშვებს ჩვენ არაფერს ვასწავლით, გაკვეთილებს არ ვაძლევთ—მეუბნება ბაღის ხელმძღვანელი:—ჩვენ მხოლოდ ვაკმაყოფილებთ მათ ცნობის მოყვარობას, ვაძლევთ პასუხს შეკითხვებზე და ვმართავთ საუბრებს იმ საგნების ირგვლივ, რომლებიც აინტერესებთ თვით ბავშვებს.

აგერ, ხედავთ, იმ ბავშვს მოაქვს ჩიტის ბუდე, ალბათ უპოვია ჩირაგვიც, ცხლა გაიმართება

ბავშვები საუზმზე.

ბავშვების მეგობარი „ბროლია“

ბავშვები ისვენებენ.

ბავშვები სათამაშო მოვლანზე.

საუბარი იმაზე, თუ როგორ აკეთებენ ჩიტები ბუდეს და რა დანიშნულებას ასრულებს იგი.

ბავშვები ყველაფერს აკეთებენ თვითონ, თავისი პაპია ხელებით.

სათამაშოებს თვითონ უგდებენ ყურს, ბავშვებს თავისი ხელით შეუდგენიათ სათამაშოების სია და გაუკრავთ კედლებზე. მორთვე ცოდნებულა სათამაშოებს თვალური ადვენოს და არ დაიბარგოს.

მორთვები ბავშვები საწოლ ოთახშიაც.

ამორჩეული ჰყავთ საინტარული კომისია, რომელსაც ვეალება სისუფთავის დაცვა.

მორთვები საუზმის და სადილის დამთავრების შემდეგ, ალაგებენ სუფრას, რეცხავენ და სწმენდენ ტურკებს.

სისუფთავის და ჰიგიენის დაცვას მიქცეული აქვს მთავარი ყურადღება. ყოველ ბავშვს აქვს საპანი, კბილის საწმენდი ჩოთქი, ფუნჯილი, პირსახოცი. საპანოს, ჩოთქის და ფუნჯილის შესანახი თაროები თვითოვე გაუფრთხილებიათ. დილით, საუზმის და სადილის შემდეგ და საღამოთი ბავშვები იბანენ ხელ-პირს, ფეხებს და გაულმეკრდს.

საყურადღებოა ბავშვების „ჩემი გაზაფხულის ალბომი“, სადაც ბავშვებს შეაქვთ თავისი დაკვირვებები და წერილები. აქვე ალბომში ბავშვები ზატავენ სურათებს ბუნების დაკვირვებები და ყოველდღიურ ცხოვრებიდან.

საპატიო ადგილი ბავშვების საზაფხულო ცხოვრებაში უკავია გასკირნებას და ექსკურსიებს.

ბავშვები ეცნობიან კოჯორის მიდამოებს, მიდიან სტუმრად სხვადასხვა სკოლების მოწაფეებთან, რომლებიც ზაფხულს კოჯორში ატარებენ. გაიმართა სტუმრობა პიონერთა ბანაკში, რომელიც მოთავსებულია კოჯორის მახლობლად.

აქ, კოჯორის აგარაკში, ყვრება მტკიცე საძირკველი სხვადასხვა ერთიანების ბავშვების კავშირს. კოჯორში იმყოფება რუსული საბავშვო ბაღი. ქართული და რუსული ბაღების ბავშვები მთელ დღეს ერთად ატარებენ, ერთიმეორეს უმგებობდებიან, ერთად სწავლობენ და თამაშობენ.

ამ საში-თთხი წლის წინად ლაპარაკი იყო კოჯორის გადაკეთებაზე ბავშვთა ქალაქად. დღევანდელმდის ეს არ არის განხორციელებული, კოჯორში ძალიან ცოტაა ბავშვები.

ბავშვების მეტი ნაწილი იმყოფება თბილისში და მოკლებულია საშუალებას ისუნთქოს სუფთა ჰაერი.

კოჯორი უნდა გადაკეთდეს ბავშვთა ქალაქად, ზაფხულებით უნდა მოუყვაროთ თავი არა რამოდენიმე ათეულ, არამედ რამოდენიმე ათას და ათათას ბავშვს.

ამას მოითხოვს მომავალი თაობის გაჯანსაღების საქმე.

სოციალისტური შუახიზრება ფართოდ გაიშალა

სოციალისტური შევიზრება ფაბრიკა-ქარხნებს შორის თავდება საბჭოთა მეურნეობის განმტკიცებისა.

მუშათა ფართო მასების აქტიური მონაწილეობით მთელი ასი პროცენტით შევასრულებთ სახალხო მეურნეობის ხუთწლიან გეგმას.

რკინიგზური შრომის დისციპლინა, მთავარი საშუალებაა სოციალისტური მშენებლობის ასალორძინებლად.

სოციალისტური შევიზრების ამოცანა გარდაქმნას ჩვენი მეურნეობა სოციალისტურ საფუძვლებზე.

კომკავში. მი. გუნივა, რომელმაც საკ. მამუბაბით შევიზრებაში გამოიწვია კომკავშირელები.

კომუნის ლესი ილო მოსაზვილი

ცელი უელის ლელიანს, ბულუს მისდეს ბულული. ქალეს კვანით შუგრავეთ სიცხისაგან კულული.

მაშველ ბიბებს ვლიან, მზეგ სწავენ ქათბებს. მოხუცები

ტრაქტორით მოქცევიან სათიბებს. გაშლილ სამკალს სიმღერით წება მისდეს მყრულად. იქით თივა მინდორზე ღრუბელივით გაკრულად!

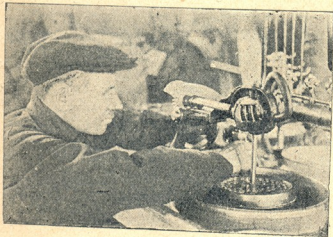
აქეთ საღვე მანქანას ხარბად ყდა დაუღია. მტვერია და ბულია. მნას უმარჯვებს რკინის კაცს კომუნარი გულია...

გუგუნებს და გუგუნებს, დორბლებს ისერის ბორბალი... არ ერჩევა კალოში იჭრია თუ ხორბალი. არ ერჩევა ზინებში ქალია თუ კაცია. მინდორს ნამჯის მარბაში აბრეშუმი აცვია... ცელი უელის ლელიანს რაზმები რაზმს ვლიან. ეს ქალია კვალში თუ მოსხლეტილი შევლია... ეს ქალია—

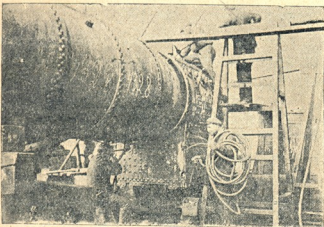
თუ უღო მანუ გადაკვანძილი! მუ მიწზე დაეცა ალარა აქეს მანილი... ყანას ცეცხლი ედგება. მნაში ცეცხლი ანთია. დღეს ის არის პირველი, ვინც აუსწრო განთიადს! აქ სუყველა სწორია და სუყველა მებია, ეს ბიჭებიც კომუნის შევანილი ძებია. სიმღერია გაშლილი. შეტვევა ორწილი. ბრთოლა არის მიწასთან და გამბული ქორწილი:

რაზმები რაზმს ვლიან. იბრევიან და შევლიან. ეს ქალია კვალში-თუ მოსხლეტილი შევლია! ეს მკლავია-თუ უღო მანუ გადაკვანძილი! აქ სუყველა მებია. ერთი კონა ძებია... აქ სუყველა ერთია, —ვაშლილია მანილი!

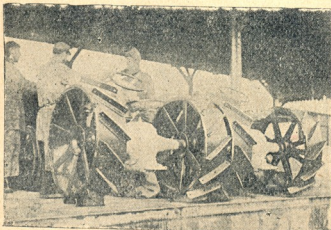
1929 წ. 11 ივლისი, ს. მაღარო,

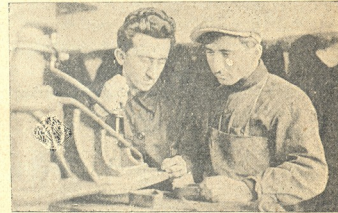
26 კომუნარის სახელე. ქარხანაში მუშა ამომეგს სასქო დაზგას.

სტალინის სახელეობის ქარხანაში ქვაბზე მუშაობენ

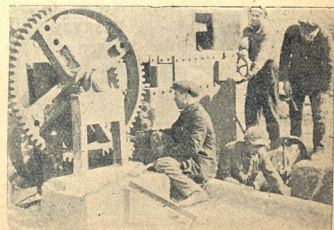
ახლად დამანდებული ტრაქტორები ვგზაუნება სოფლად კოლმეურნეობებს,

თბილისის ფესსაცემლის ქარხანაში მუშა აზხადებს ფესსაცემლების ტყაეს.

ფოთის პორტზე მტერთავები შევიზრების შედგეს არკვევენ.

ახალ სახერს ქარხანაში შრომის დონე წინანდლთან შედარებით ბერად აიწია.

ს ა ბ ზ ო ტ ა კ უ რ ო რ ტ ე ბ ი ა ლ ა ჯ ნ ა ლ ი

კახეთის მხარის ახალ ცენტრში, სადგურ გურჯაანის მახლობლად, ნახევარი კილომეტრის მანძილზე მდებარეობს კურორტი ახტალა.

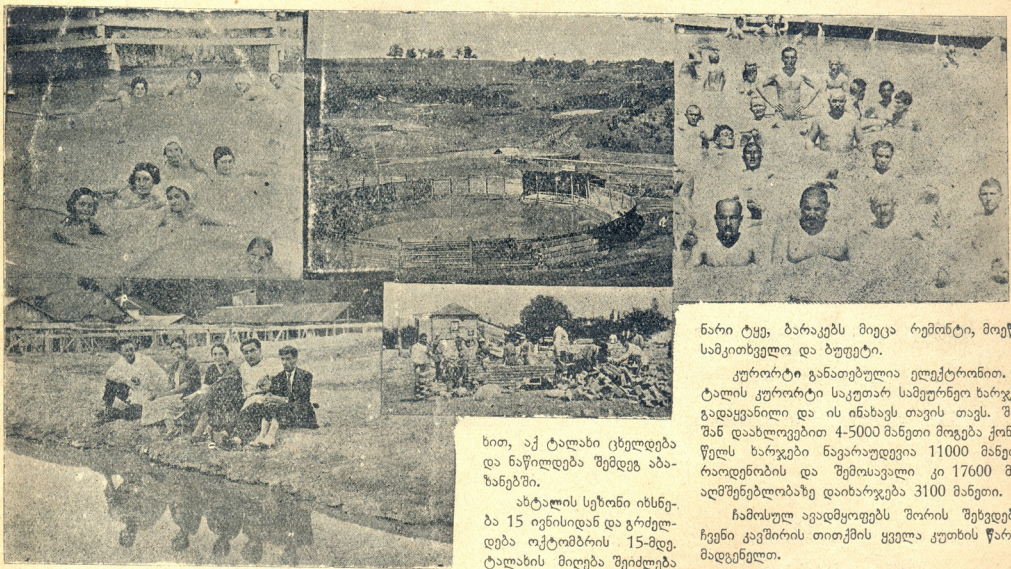
ახტალა ძველი ძველი სამკურნალო ადგილია, რომელიც საქართველოს ისტორიის განუწყვეტელი აქვს აწერია: გურჯაანის ჩრდილოეთით მდებარე მდინარეში ამოხეობას ცხელი კურორტული წყალი, რომელსაც თან ამოაქვს კვებო ჯამი და სხვა გლეხის ოჯახისათვის საჭირო ნივთიერება...

კის კანონის ძალით ტალახში ადამიანი არ ჩაიძირება და დაზარაობის საშიშროება არ არსებობს. ამიტომ ყველა, ვისაც თავის დღეში ცურვა არ უკონია, ახტალაზე პირველ ხარისხიან მოსურველ სპორტსმენად გრძობს თავს.

შარშან გააშენეს ახალი შენობები, სადაც მოწყობილია 50 ბაზანი. ამ შენობის წინ მოთავსებულია 200 ვედროს ტყვის ბაჟი (კასრი), რომელიც ღარების საშუალებით იყვება ტალა-

ჯანმრთელობის განყოფილების და გურჯაანის თემბაქსკომის განკარგულებაში იმყოფება უფასო ბილეთები ღარიბებისათვის. დაახლოებით 5 კაცი ყოველდღე უფასოდ მკურნალობს.

მიმდინარე წლის გაზაფხულზე კურორტი თვალსაზრისით შეაღწა. ბარაკებს წინ გაშენდა დიდი სივრცით ერთ ჰექტარზე. ჩრდილოეთით მდებარე ერთი ჰექტარის სივრცეზე გააშენეს ფიკენარი, შეაღწა ბუნებრივი მზ-

სით, აქ ტალახი ცხელდება და წაწილება შემდეგ აბაზანებში.

ახტალის სტანი იხსნება 15 ივნისიდან და გრძელდება ოქტომბრის 15-მდე. ტალახის მიღება შეიძლება (როგორც ბუნებრივად, ისე დილის 7 საათიდან საღამოს 7-მდე.

ახტალის ტალახს ფიზიკიან კარგებით ამიერ კავკასიის სხვა და სხვა კუთხეებში: ადრბეიჯანში, სომხეთში და უზბეკეთში და ბათუმში, სადაც მოწყობილია სპეციალური ტალახით სამკურნალოები. ამგვარად ყოველწლიურად ახტალიდან გააქვთ 200 ტონამდის ტალახი.

მიუხედავად ახტალის ასეთი თვისებებისა, საქართველოს გასაბჭოების შემდეგ იყო დატოვებული. გუბერნიის ხშირად კამერებს დანიანავდით, რადგან შემოღობილიც არ იყო, 1924-25 წლებში გაშენებულ იქნა 25 თაბახიანი სასაფხულო ბარაკები, რომელნიც იტყები 100-მდე ავადმყოფს: ბარაკებში უზიარესად დაზღვეულები სცხოვრობენ. ახტალაზე ყოველწლიურად რამოდენიმე ათასი ავადმყოფი ჩამოდის, ესენი ახლო მახლობლად გლეხების სახლებში ვწოზიან.

მიმდინარე წელს ნაერაუდგვია 5500 ავადმყოფის გატარება კურორტზე.

თითო აბაზანის მიღება კერძო ღირს 1 მ. 50 კაპ., შეღავათიანებისათვის (დაზღვეულები, პეკეზორის წყებები) 85-100 კაპ., ცივი კი 30-50 კაპ.,

ნარი ტყე, ბარაკებს მიეცა რემონტი, მოეწყო სამკურნელო და ბუფეტო.

კურორტი განათებულია ელექტრონით. ახტალის კურორტი საკუთარ სამკურნელო ბარაკზე გადაყვანილი და ის ინაზეს თავის თავს. შარშან დაახლოებით 4-5000 მანეთი მოგება ქონდა, წლის ბარაკები ნაერაუდგვია 11000 მანეთის რაოდენობის და შემოსავალი კი 17600 მან., აღმშენებლობაზე დისაზრება 3100 მანეთი.

ჩამოსულ ავადმყოფებს შორის შეგვლებით ჩვენი კავშირის თითქმის ყველა კუთხის წარმომადგენელი.

დღით დღე ახტალის ტალახების პოპულარიზება იხრდება. ახვე დროს, აღმშენებლობის ტემპი, რომელიც დღეს არსებობს, არ აკმაყოფილებს წამოყენებულ მოთხოვნებს.

შესაფერის სახანო შენობები და მოწყობილობა რომ იყოს, ახტალის ტალახით სარგებლობა შესაძლებელია მთელი წლის განმავლობაში. ზაფხულ-ზამთარში.

ამიტომ საჭიროა ახტალას მეტი ყურადღება მიუქციონ, როგორც საკურორტო სამართველში, ისე ადგილობრივმა მხარის ხელისუფლებამ, მაშინ კურორტი ახტალა სულ ახლო მიმავალში დაიჭრის ერთ თვალსაჩინო ადგილს საკავშირო კურორტებს შორის და დიდ სასახურს გაუწყეს სახალხო ჯანმრთელობის საქმეს.

ახტალას განსაკუთრებით სახელი გაუთქვეს მე-18 საუკუნეში რუსეთის ჯარის ნაწილებმა, რომელნიც გზავნიდნენ როგორც ავადმყოფ ჯარის კაცებს, ისე მათ ცხენებს; ახტალის ტალახი თავისი თვისებით ღირსშესანიშნავია და პირველ ადგილს იკავებს სხვა ცნობილ სამკურნალო ტალახებს შორის.

დღევანდელი ახტალა იმყოფება გორებს შუა ჩახნეჭილ ქვაბისებურ მიდამოში და 8-9 ალაკას ამოდის მორგავალი ტბების სახით. თითოეულ მათგანს შუაგულში დაყოლილი აქვს დრმა მილი, რომლიდან დღელით ამოხეობას ხოლმე ტალახი (ი.ა. სურათზე) ტალახს აქვს თავისი მუდმივი ბუნებრივი ტემპერატურა, რომელიც 21-22 გრადუსს უდრის (ციკლუსით). გეოლოგების გამოკვლევით 7 მეტრის სიღრმეზე ტალახს 19 გრადუსს სითბო აქვს, 22-23 მეტრის სიღრმეზე კი 20 გრადუსამდე აღის.

ტბა ზემოდან ნაერის ფერისაა და თითქმის მახუთითაა მოსხმული, ცოტაოდენი ნაეთის სუნით კი ასდის.

მრავალ წლებში დაკვირება გეომეტრიკებს, რომ ტალახის მარაგი ახტალაში არ კლებულობს, მისი დღე-ღამის დეპეტი 3600 ვედროს უდრის.

ახტალაზე ბანაობენ ბუნებრივ სატყებებში და ხელფენურად გატყებულ აბაზანებში, ფიზი-

ბ. ლორთქიფანიძის „პირველი დედა“.

პროზის დროინდელ პროლეტარულ მწერლობის მიერ დღემდე იყო მიიყვებოდა. უკანასკნელ ხანებში ჩვენ გვხვდათ ამ უყურადღებობის ლიკვიდაც. ეს ნაწილობრივად პროლეტარული მწერლობის ზრდი და მოწინავეობის ხანში შესვლის შედეგად არის. მწერლობის ამ დარტყის სიმაღლეების დასწრად, შესაძლებელი გახდა მხოლოდ პროლეტარული მწერლობის განვითარების შემდეგ ბერილობი.

პროლეტარული მწერლობაში პროზის დროინდელ განსაკუთრებით აღსანიშნავია ცენტრალური ლიტერატურის განყოფილება, თავის ახლად გამოსული „პირველი დედა“ და „პირველი დედა“ ეს ნაწარმოები უძველესად პროლეტარულ მწერლობის დიდ გამარჯვებად უნდა ჩაითვალოს. აქ საკმაოდ დამაკმაყოფილებლად დაძლეულია არა მარტო სიუჟეტი, არამედ ფორმის პრობლემებიც. მითხრობს ხიზლავს და იტყობს ამ ნაწარმოებში როგორც მასალა, ისე ამ მასალის დამუშავების ხეობა. პირველი რიგში თქვენს ყურადღებას იპყრობს სტილის სიახლე. ყველი სიტყვა მარჯვდ და თავისუფლად არის ნაწარმი. სიტყვების დაძლევა, მისი დამოუკიდებელი ყველა პროლეტარული მწერლობის რიგი ეტყობა. ზოგიერთი მწერალი სიტყვების თვით უხედა მონად, ზოგიერთი, უცხო წრის და ხელ კლასის ლექსიყვინდან მითარული სიტყვები, თვით იყენებს.

„პირველი დედაში“ ავტორის მიზერებახლად ნაჩვენები აქვს ჩვენი ცხოვრების ერთი აქტუალური მომენტი: როგორ სცდას, ის როგორ ტანჯებულა ახალგაზრდად სექსუალურ საკითხებს. რუსულ ენაზე ამ საკითხის შესახებ მდიდარი ლიტერატურა არსებობს, როგორც წმინდა სამეცნიერო, ისე მხატვრული შინაარსისა. არა ერთ და ორ პროლეტარული მწერლის სახელით აქვს ეს მომენტი, თავის მხატვრულ შემოქმედებაში ახალგაზრდობის სექსუალურად დადავების მშვენიერ ილიუსტრაციას იძლევა. ბოლანდის ცნობილი მოთხრობა „პირველი ქალი“ ილიუსტრაციის გავლით, რომლის გავლით ქვემოც დაწერილია „პირველი დედა“.

მაგრამ ჩვენი ავტორი სიტყვის ისტატობაში და მასალის დამუშავებაში, არამედ თუ ჩამოყვარდება თავის თანამოაჯელთან—თანამებრძოლ რუს ახალგაზრდას, არამედ ზოგიერთ შემთხვევაში სჯობის კიდევ. მაგალითად „პირველი დედა“, როგორც სიუჟეტის, ისე დამუშავების მხრივ უფრო მაღლა სცდას, ვიდრე ბოლანდის „პირველი ქალი“.

სარეცენზო მოთხრობის ფონად აღებულია კომკავშირის საწარმოო უფრო. საშუალო სკოლის გუნდის შემდეგ იწყებენ მუშების საერთო კრებას. კრების წევრებს არ ახასიათებთ მონაწილეობის ერთსულეობა. უთანხმოება იქიდან იწყება, შესდგეს თუ არა დღის კრება. ზოგიერთ შემთხვევაში, განსაკუთრებით ხშირად, სახსიყვედურს მიმართავენ, კრებისთვის არა სცხლათ. ახალგაზრდების ენერგიული მონაწილეობით კრება მაინც დადგება. კრების პროცესში ყველიანი როლი შეიღან, სახლი ყველას ავიწყდება, იმთავითვე ვინც რაიმე ოდენ უფროს წინათ კრების მოხდენის წინააღმდეგი იყენენ.

ძალიან ცოცხლად და სხარტად არის ასახული კრება. ყველი კრების ჰუგის თავისი სანაშაბანოებით, თავისი ჩივირებით, თავისი სწავლით ხალხი. რაც არ უნდა მოხდეს, რა საკითხიც არ უნდა დაისვას, ისინი ყოველივეს ერთის წინააღმდეგობით გამოიღებენ. ზოგი რა დარგში

ორატორიბა და ზოგი რა დარგში. მუშა გიღანს სხვა საქმე არა აქვს კრებებზე, თუ არა იმ წინააღმდეგობით განიხილა, რომ სადღა საკითხის განხილვა ბიუროს მივანდით, ან კომისია ავირჩიოთ. ის ამის ნაწილად სცევა.

ჩიო, ყოველი კრების მეორე განუყოფელი წევრიც. იცნობდით მუშა ხუხუნი ვალაყით. კრებაზე ჩამოვარდნილი სიჩუხე და სისწრაფე მისი მტერია. ის სიჩუხე ვერ უძლებს. ასეთ მომენტში უწყველად ჩასიყვლება. ასეთ დროს ის თავის მოწოდების სიმაღლეზე სცდება და შემარბებელ და დაზნაუბრული სიტყვას ამბობს.

ყველა არ სიტყვიანე მუშა. ყველი მუშა სრული 100 პროცენტით არ სცდება თავის მტერობის სიმაღლეზე. მუშა გიღანს ვერ ანაღლებული თავის კლასის შეგნებაზე. ის თავის ვერო, „შე“-სავე მიიყვებს, თავისივე იძლეის ყველაფერს. მას თავისუფალი ფილოსოფია აქვს. მასში საზოგადოებრივი ინტერესის გრძობა პირადი ინტერესების გრძობით დარჩილულია. ის თავისი წინაშეაღმდეგობა და მორჩა. შედგეს ის ერთი წუთითაც არ განაწიერებს ხელს. მის შაბათობა, რა შაბათობა. ის ამას არ დავიწყებდეს მისი შეგნებისათვის, ასეთი რამე ხელმოწყდულია.

მაგრამ მუშების დიდ უმრავლესობას აქვს თავისი კლასის სალი შეგნება, ზოგს შორეული, ზოგს მახლობელი, ზოგი ინსტიტუტურად შეიგრძნობს და სტუკიონრად იჩენს ამას, ზოგიც ვინტელექტუალური წარმოდგენას, ესმის და გარკვევად, რომ ყოველი მათგანს დიდი გარჯილობა გამოჩენდა მართებთ ქვეყნის სოციალიზმის ლიანადეც გადასაცვანად. იმთავითვე ის ავიწყდება რომ დღეს მართლ დაქირავებულ მუშები კი არ არიან, რომ მხოლოდ 8 საათი წინაშეაღმდეგობა და შემდეგ ქვისკაზე დადულების გუნებაზე დადგენ.

ასევე ცოცხლად და მოხდენილად არის ასახული თვით შაბათობაც, ამ შაბათობის დროს გამართული შეჯიბრის წარმოებაში. მუშა საქმობს თუ ლაპარაკობს, იბრძვის, მუშობს, მთარაობს თუ მუშობარებს ეძლევა, მას ყველაფერი თავისუფალი იფი აქვს, თავისუფალი შრო და ლაპარაკი. მუშა თავისი გალის ნაღებს თავისუფალი ენა-მასხილობით გამოისთქვამს. მუშური ენის სიტყვა ჩვენს ავტორს სარეცენზო ნაწარმოებში ხედილწყვეთი დაცული აქვს. ეს მის დიდ გამარჯვებად და მიღწევად უნდა ჩაითვალოს.

მაგრამ ნაწარმოების დროსება და შთავარი ფიგურა რაც ზემოდ აღვნიშნე, ის როდია. აღნიშნული მომენტები ფონია და ფონზე გაშლილი კომკავშირის ცხოვრება სექსუალურ დარგში. ბევრი ახალგაზრდა ვერ ერეკვება ამ საკითხში, ბევრს უცდება აქ იმდენ, არის ვადაზრდა, ზოგადა ვადაზრდადენი. ფიგურის მეორე მხარეზე ხარაღუნა. უკიდურესობები. მამაკაცი, უკიდურესად მემარჯვებელ საზოგადოებრივ ასპარეზზე, უკიდურესი მემარჯვებუა ქალის მიმართ ოჯახურ ურთიერთობისში. პირველი დედას მთავარი ფიგურა ჩვენი ცხოვრების ეს მომენტები.

პირველი დედას ერთი მთავარი მომქმედი პირი გააჩნ, მუშა გიღანს მიყვება ცოლად გაჩნდა ოჯახი, ოჯახური ვერა თავისი წყრობიანობით. გიღანს, მოუხდევად თავისი კომკავშირობითა, ჩვეულებრივი მუშანია ქალთან დამოკიდებულებაში. ის ქალს გასაქანს არ აძლევს, ოჯახურ მარწუხებზე მაგარად აკრავს. მუშანინხის „სესორა“ ორჯერ გადიდებულად ურდებოდა

თავის ქალს. კრებაზე რა ესაქმება ქალს, როდესაც მას შარავლი აქვს გასაუთმებელი და თავი დასაბანი. ცოლად რომ მოვიკანე ვანა არ უნდა მომხდებო, ეტყობა ის ქალს. კომკავშირულ ქმარს თავის ქალისაგან მხოლოდ აღონი და სიყვარული სწყურია და კრებაზე დაიღლილს და მითინთილს კი ეს სად შეგიძლიანო. ასეთ პრობლებში ქალი ირრება საზოგადოებრივ და პარტულ ცხოვრებისაგან. ერთ დროს მთავარად დღეს ჩამორჩენილია, მრავალ საკითხებში ვერ ერეკვება, იბნევა.

მთხრობის მსგელოებაში გათავსებაზე-ბულია კომკავშირის წრეში ფხმ მიღებული სექსუალური ავირ ახსნილად და ნაწილობრივად ვარწმუნა. ნორმალური სექსუალური ურთიერთობა მუშანინხად არის აღიარებული. ოჯახის შექმნის სურვილი ჩამორჩენილობით, ხოლო სექსუალური მსუნავება იმ მოწინავეს და განაღლებულობის მარკით არის გასაღებული. აქ ვიხი მთავრ მთავრად ვადატეხილი და ქალთან შემთხრობით დამოკიდებულება პირინკიბაში აყვანილი. ოჯახი, მოუხდევად იმის თუ რა-ნაირი იქნება ის, ვარდავავალ პერიოდისათვის ხელაღებთ უარყოფილი.

გაიანეს სახით, გაიანეს მაგალითად, ვიხივერად არის მოცემული ქალის ტრავმია. მამივე ერთი იმთავანია, რომელიც მსხერბლად ვერეკობაში შექმნილი დუბჰირი პირადობა. მისი დიდი ენტუზიაზმი, მაღალი მისწრაფებები და რველი ცენტონტური სურვილები მარტებულება იმ აძმობ-სურვილი, რომელიც ქალისათვის არის შექმნილი, მასში ასეთი თვისებების გამოჩენას არაიენ თხო-ყოფილობის ს-გნად თავისი ინსტიტუტის დამკ-ყოფილობის ს-გნად იყენებს. მისთან მამაკაცი პარ: იული იქნება ის, თუ უპარტო, სხვა რა-მე თუ არ ლაპარაკობს, თუ არა სიყვარულზე. თითქოს ქალთან სხვა რამეზე ლაპარაკ არ შეიძლებოდეს.

აქ ჩვენის აზრით ავტორი რამდენიმე აკარბებს. უარყოფითი თვისებებს ზოგადედ ხდის, გამონაწლის შემთხვევებს მხოლოდის სურათად ვინებას. ავიწყდება, რომ იყნებ და პეტრე ნაწილი საზოგადოების და არა მივლი საზოგადოება. გიღანობით არ ამოწურება კომკავშირის შემადგენლობა. არც მისი შეგნება და ამ-საკითხისათვის მიღდება არის ერთად ერთ ქვე-საკითხისათვის აღიარებული. ეს რომ ასე იყნებ, მა-შინ სექსუალური ვარწმუნა ნორმალური სკანდე იქნებოდა მიჩნეული, ავტორის ასეთი შინაარ-სის მოთხრობის წერა არ დასპირებოდა და არც ასე დანაშაულები სისხლის სამართლის და პარტულ სასჯელი იქნებოდა დადებული.

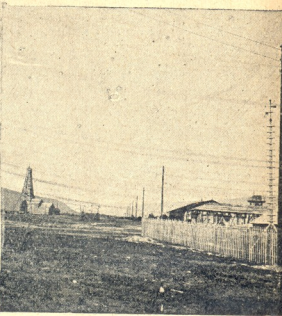
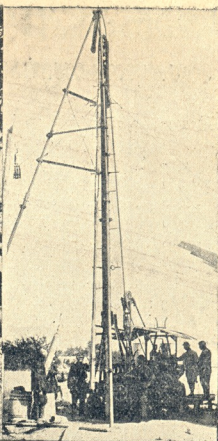
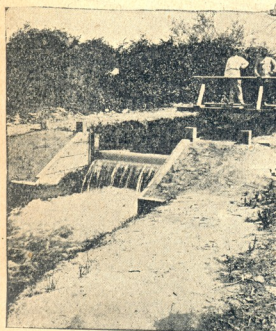
სარეცენზო მოთხრობის მეორე ნაკლად ის შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ავტორის ამ განს-რულის ერთად ერთ მიზნებად მხოლოდ მამაკ-ციბი ჰუგს გამოიყენებ.

ეს არ არის სასებით მათათი და ცხოვრების სინაღდილის სასებით სისწორით აღწესება. სექსუალური ავირ ახსნილობა არა მარტო მამაკ-ცივებს, არამედ ქალსაც ახასიათებთ.

მოუხდევად ამ ნაკლის, ეს აქტუალური და საკიბორტო პრობლემები ისეთი მხატვ-რული ვანკებით და ხერხით არის მოცემული, რომ წიგნი თავიდან ბოლომდე დიდი ხალხ-სით და ინტერესით იკითხება.

ნატახტარის

წყალსადენი

თბილისი ამჟამად კმაყოფილდება მტკვრიდან ამოღებულ და გაწმენდილ წყალით, რომელსაც ვიღებთ ავჭალის წყალსადენიდან, სულ მოკლე ხანში თბილისი მიიღებს ბუნებრივ წყაროს წყალს, ამის გამო გაცხარებული მუშაობა სწარმოებს ნატახტარში, იკრება არტეზიანის მრავალი კა მტკვრის, არაგვის და ქსანის მთების

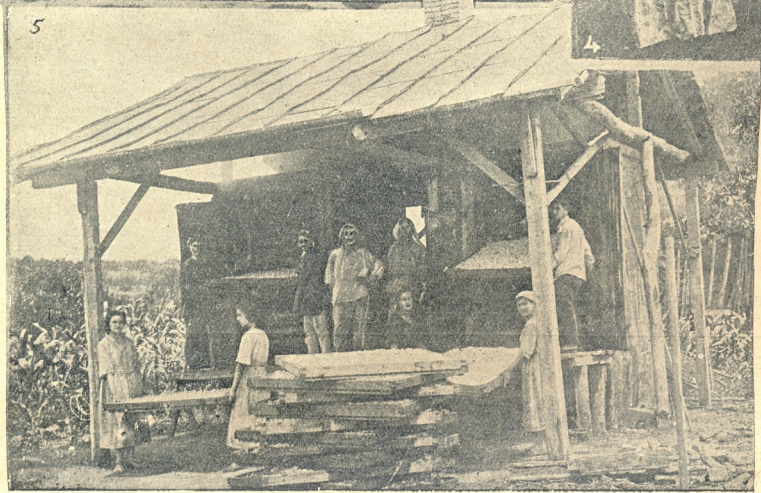
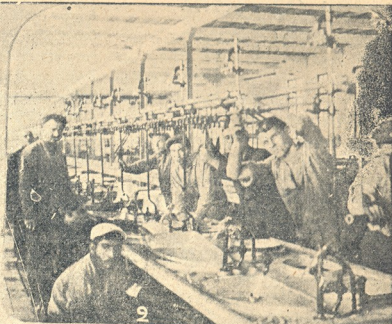
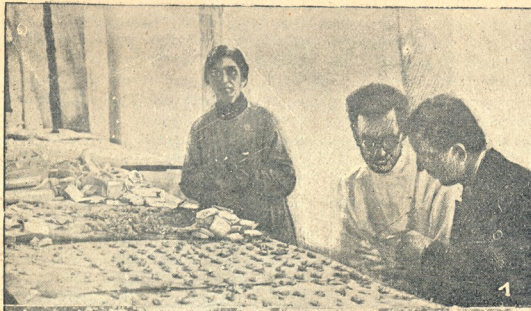
გადმოღმა ადგილებში, რომელსაც ეწოდება ნატახტარი. მიწის ქვეშ გამოაყავთ წყალსადენის გვირაბები და არხები. ნატახტარის ბუნებრივი წყაროები იმდენად დიდი და მრავალწლიანია, რომ თბილისს დააკმაყოფილებს, თუნდაც მცხოვრებთა რიცხვი გაიზარდოს სამჯერ და ოთხჯერ, ვიდრე დღეს იგი არის.

სურათზე ნაჩვენებია თბილისის ახალი ნატახტარის წყალსადენის მეტეოროლოგიური სადგური, ბურღი, რომლითაც სთორიან არტეზიანის კებას, არტეზიანის კა № 2, ამ კიდან წყალმა დიდის სიმძლავრით, ამოხეთქა 74 მეტრზე ნატახტარის ხელოვნური მდინარე და სხვ. ნატახტარი მდებარეობს მცხეთიდან თორმეტ ცერსის ნანძილზე ჩრდილოეთით.

ა ბ ა რ ა კ ი შ ა მ შ ო ჳ ი

ავარაკი შოვი მდებარეობს რაჭაში და ითვლება საქართველოს კურორტებს შორის ერთ საუკეთესო ტუბერკულოზის სამკურნალო კურორტად. ამ რამდენიმე წლის წინად შოვის უფრადლება მიაქცია ანზ. შამშვი ლეჟავამ რომლის ინიციატივით აშენდა ახალი სანატორიუმი და დასასვენებელი სახლი, რის გამო მას უწოდეს „შამშოვი“.

1) სათესლე პარკის გადარჩევა; 2) საქსოვი ქარხანა; 3) ახალ სენაკის ბაზარზე ძაფის გაყიდვა; 4) ძაფის კუსტარული დამუშავება; 5) პარკის გაშრობა და ხელოვნურად ჰეის დახოცვა.

მებაზრეუშეობის დიდი კულტურა გავრცელებულია დასავლეთ საქართველოში და განსაკუთრებით ქუთაისის მაზრაში. სოველ წელიწადს მცხოვრებლებს, უმეტესად მუშა ქალებს, მოჰყავთ ათასობით ფუთი აბრეშუმის პარკი,

რაც მუშავდება ადგილობრივ აბრეშუმის სახევე და საქსოვ ქარხნებში. სურათზე ნაჩვენებია მებაზრეუშეობის მუშაობის სხვადასხვა მომენტი სენონის განმავლობაში. სათესლე პარკის რაციონალური გადარჩევა, ძაფის ამოხვევა, ახალ-

სენაკის ბაზარზე კუსტარულად დამუშავებულ ძაფის გაყიდვა, ყაქის დართვა და აბრეშუმის საქსოვი ქარხანა. (იხილეთ ამავე ნომერში წერილი მებაზრეუშეობაზე).

ქუთაისი — მეაბრეშუმეობის ცენტრი

საქართველო მეაბრეშუმეობის ქვეყანათა ითვლება, ხოლო საქართველოს მეაბრეშუმეობის ცენტრი კი ქუთაისია. ჯერ კიდევ ამ ასი წლის წინეთ ქუთაისში დაწინაურდა არსებობდნენ და მუშაობდნენ აბრეშუმის მქსოველი განთქმული შინამრეწველნი, რომლებიც მხოლოდ თავისი ხელობით სხვათაგანდნენ.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე მეაბრეშუმეობის ჩვენში, მიუხედავად საფიქრო ტუნიკის განვითარებისა, მიანც პრიმიტიული სახე ჰქონდა. ამჟამად კი აბრეშუმის მრეწველობას, ისევე როგორც მრეწველობის სხვა დარგებს, დიდი წიწისაღ ეტყობა.

ქუთაისში ამჟამად მოწყობილია ახალი საგრაფეო სადგურა, რომლის მავკარაც თავისი

ტუნიკური მოწყობილობით, არა თუ საბჭოთა კავშირში, არამედ უცხოეთშიაც იშვიათად მოიპოება. აღნიშნული საგრაფეო სადგური მოწყობილია მეაბრეშუმეობაზე არსებული მეცნიერების უკანასკნელი მიღწევების თანახმად და ყოველ წლიურად ამზადებს 30.000 კოლოფ აბრეშუმის თესლს. ქუთაისშივე არსებობს აგრეთვე მეორე საგრაფეო სადგურიც, რომელიც უკვე კარგა ხანია მუშაობს და რომელიც თავის მოწყობილობით ბევრათ ჩამორჩება ახალ საგრაფეო სადგურს.

მიმდინარე წლის თებერვალში ქუთაისელმა მეაბრეშუმეებმა იხილეს ახალი გამარჯვება: ამუშავებულ იქნა აბრეშუმის ძაღსახევი ახალი ქარხანა, რომლის აგებაც საბჭოთა ხელისუფლებამ შესძლო სულ ერთი წლის განმავლობაში. ქარხანაში დადგმულია 144 აუზი, რომელიც და ყოველწლიურათ შეუმტოვნიან გადააუშვან 760.000 კოლოგრამი ნედლი პარკი.

იქვე არსებობს აგრეთვე აბრეშუმის პარკის დამამზადებელი პუნქტი მექანიკური სახეობის საწარმოი სახელსწრთით. სახელსწრთ მოწყობილია ე. წ. სიმალექსის სისტემით და ითვლება ერთ საუკეთესო მოწყობილ პარკის სახმობ-საშრობ სახელსწრთით მთელ საქართველოში.

შინამრეწველთა კოპერაციის ზაზით ქუთაისში არსებობს აბრეშუმის საქოვი პრიმიტიული ქარხანა, რომელიც მუშაობს უმთავრესად კარბო დაკვეთებით.

გარდა აღნიშნული დაწესებულებებისა მიწათმოქმედების კომისარიატს ქუთაისშივე მოწყობილი აქვს თუთის ხის საწერე და მეაბრეშუმეობის საჩვენებელი სადგური.

საბჭოთა კავშირის ქუთაისი ერთადერთი ქალაქია, სადაც მეაბრეშუმეობის საქმე ასე ფართოდაა დაყენებული და სამართლიანადც ქუთაისი ითვლება საქართველოს მეაბრეშუმეობის ცენტრად.

დ.

ზაშურის დღეგატი ქალები რკინის გზის ათასეულში ყაზარმების დათვალეგრების შემდეგ ჯარისკაცების ტანისამოსს და საცელებს ხელსაქმობენ. უკან ჯარისკაცები.

სანდრო ზანთიაშვილი

მეანაქანე სიკო

შემოდგომა იყო. ქვევრებში მაქარი დღულდა. სერებზე გაშენებულ სოფლის უბნებიდან გრძელს „სუბურულს“ და „ჩარკურულს“ მღეროდნენ.

მხოლოდ ერთ სახლთან ისმოდა დედაკაცების წივილი და მამაკაცების ყვირილი.

— რა გინდა? ვის სახლში მოსდისარ?
 ეუბნებოდა ახალგაზდა, აშოლტილი ბიჭი, რომელიც სახლის კართან ჩამდგარიყო და მისულს სახლში არ უშვებდა.

— მე შენ გიჩვენებ, ვინც ვარ!
 — ვინ ხარ? არ მეტყვი? ყაჩაღი ხომ არ ხარ, სახლში მივარდები?

— მე ვარ ყაჩაღი? მე შენ გიჩვენებ...

ეუბნებოდა მოსული, თვალებს აპრაილებდა, იგინებოდა და თან გლეხს ცხვირწონ რევილერის უტრიალებდა. ძალიან მთვრალი იყო.

ამ დროს სამუშაოდან აშოლტილი ბიჭის უფროსი ძმაც მოვიდა.

ვენახიდან შეშად ნატეხი და გამოუხადეგარი სარები წამოვიღო.

ხმაურობა რომ გაიგო, სარის კონა დაბლა დააგდო და ერთი ხელმოკლე კეტო ამორჩია ყოველ შემთხვევისთვის.

— რა გინდა, კაცო? ამ ჩემს მასს რას ერჩი?
 —ჭკობთა მოსულმა გლეხმა.

— შენ ვილა იხვი ხარ?
 — თუ არ იცი, ვინ თხრიც ვარ, მაშ ამ ჩვენ ბინაზე რისთვის მოსულხარ? ან ჩემს მასს

რად ეჩხუბები? მე ვარ აბრამა, მაგისი ძმა და ამ სახლის პატრონი!

— მე სიკოსთან მაქვს საქმე, მემანქანე სიკოსთან!

— სიკო ჩვენი საშუალო ძმაა, ეხლა შენ არ არის და იმას აქ ვერც ნახავ! სამი წელიწადია ალაზან გალმა იმერეთთან მუშაობს...

— ეს მაშ ვინ იხვიარა?
 — მე „იხვი“ არ ვარ, არა! იხვირც და ტილიც შენ ხარ, რომ ბინდისას მთვრალი სახლში მივარდებო... ეუ ნებოდა აშოლტილი ბიჭი.

— ძმაო, მეგობრო, ეგ ჩემი უმცროსი ძმა არის—მიხი! რას ერჩი? რა გინდა მაგისგან?

— მე სიკო მინდა... თქვე... თქვე... და შეიგინა. შეგინებას პასუხი მოგვე, პასუხს ხელისკვრა. ვილაცამ მოსულს რევილერი წავლავა.

თორემ მოხდებოდა უბედურება. ხალხმა გააშეშა.

— მე იცი თუ ვინ ვარ? მე ვარ აღმასრულებელი... მე თქვენ გიჩვენებ...

ორმა გულმა ხელი მოჰკიდა და ესოში გამოიყვანა. აღმასრულებელი მორხე ჩამოჯდა. კმინ ვდა. გულზე ხ სი იცემდა. აღიდაცა ბურთუნებდა. წყალობა. შემდეგ ლაღინა დასრულდა, პირზე ხელი მივირია, უნდადა მთელი დღე გული რევა შეგვაგებინა, მაგრამ ვერ შესტოვ, ერთი უფუფ დაიბახა და „წითელი დატკეპიბა“ გაშალა.

— აი, რამ უწყვეტება მოტიათ, სარი მიეცი, ცხვარი ვარკესი! — იხუმრა ერთმა გულხმა, აღმასრულებელს თავი დაუტყრა და წყალი მოითხოვა.

აღმასკომის თავმჯდომარეს ვაგოც ეს ჩხუბი და ადგოლზე მოვარდა.

— რა ამბავია?

— მე ვარ აღმასრულებელი... შენ ხომ იცი! არ მემორჩილებინა... აი, აი... ძალის მხარობენ... ხელისუფლების წინააღმდეგ... შენ ხომ გუშინ გამოვიტანე, რომ უნდა ქონება აწყვერა...

აღმასკომი მიხვდა, რაშიც იყო საქმე და საყვედურით უთხრა:

— მეზე, რატომ მე არ შემატყობინა, როცა აქ მოხვედი?

— გუგუბნობ, ძალის მხარობენ... შენ თუ აღმასკომი ხარ... ეხლავე შეიპარო... ხელისუფლების ავიგებენ... ჰო, მე ხელისუფლების... აი, მე ვარ... ვაგეცი ეს მამა...

უმცროსი ძმა მიზო იძახობდა:

— ვინც უნდა იყოს, ბინდისას სამი მივარდება სახლში...

— მე თქვენ გიჩვენებთ... ბუტბუტებდა აღმასრულებელი!

— თუ ჩემი ძმა სიკო უნდა, წამოაშვეს და გაიყვებ!

— შენი ყველაყისამ შენს ძმას სათელით დაუწყებ ძებნას... ენის ბოროკით უპასუხებდა აღმასრულებელი.

— აი, სახლი და ქონება! მე ეს უნდა აწვეწო და ყვადო დავალო...

გულხების მოხუცი დედა თავს დასტრიალებდა მთერალს აღმასრულებელს, ხელში ლიტრა და პირასხოცი ეტერა...

— რას გვემართებოდა, შეივო? ჩემმა შეილებმა ვის რა დაუშვეს? ერთი საწყალი ოჯახი გვაქვს, შავის ლითი, წყითა და დაგვით დამიზრდა... ავი სიტყვა არავისთვის უთქვამთ...

აღმასკომი ძმებს ამოუცილებდა და თან არწმუნებდა, რომ არ შეიძლება აღმასრულებელს წინააღმდეგობა გაუწიონ, რომ მას უფლებდა აქვს ქონება ასწეროს... თან გულში ბრახობდა: მთერალ რას მოუხებტებოდა...

— კაცო, შენ ხომ იცი, რომ სამი წელიც არის ჩვენს ძმას სიოს ჩვენთან საქმე აღარ აქვს... ის გაყრილია...

აღმასრულებელმა ყურები აცქეტა:

— მაშ მიჩვენეთ ვაჭრობის სასუბო...

კრიკე მოუტრა აღმასრულებელმა. აღმასკომის თავმჯდომარეც მის ხანად გამოუცდილი იყო, პირველად არჩეული უპარტიო, უფრო სჯერათა აღმასრულებელი, რადგან „ნასწავლად“ მიანდა... უკანონობას როგორ ჩაიდენს, ენდობიანო! დიქობდა გულში...

— რის სასუბო? აი, ხალხი და სოფელი ქვეყანამ იცის, სამი წელია სიკო აღზან გაღმა გადასახლდა...

აღმასრულებელი კბილებს აკრაპუნებდა:

— მე თქვენ გიჩვენებთ, თუ ციხეში არ ამოგაუფიქრეთ თავი! მაშ მე „ჩუსტრიახ“ ბიჭი არ ვცხოვლივარ!

— კაცო! მიზო! აბრამ! — უუნებოდათ ძმებს აღმასკომი ილია — დამიჯერეთ, მაგას უფლებდა აქვს მოვიდეს, აწერის და შემიდეგ ვასაჩივრო... კაცო, ნუ გუთქობთ! კანონს დამიჯერებლეთ!

— როგორც იყო მიზო დაავჯერეს... აბრამაც დასათანმნდა.

— მოვიდეს აწეროს! რა გვაქვს? თითო ხელი დადგოჯლი ლოგინი, ჩემი ცოლის ერთ ქვებია და რამდენიმე დახუელი საცვალი — მოვიდეს აწეროს!

მიზოს კი გულში ბოღმა უტრიალებდა: ჩვენ რა დანაშაუვნი ვართ, თუ ჩემს ძმას სიოსი ვეცი მპრობებს? კაცო, ეს სალამობაო? — იმდენად შეღამდა, რომ ლამაშები აანთეს.

სთხოვეს აღმასრულებელს: მოდი და ასწერეთ!

— მე მგათ სხვაგან მოეთხოვ პასუხს! — სიტყვა და წაიდგა. წაბრახდა. აღმასკომმა ხელი შეიშალა...

— მაგათ სხვაგან მოეთხოვ პასუხს... ბუტბუტით და გინებით ვაგორდენ მიზას და აბრამას ბინას.

მის ღამეს აღმასრულებელი იმავე სოფელში ნათესავს ეწვია. აღმასკომი არ გამოუშვეს. თურმე ნათესავს ვახშიმი მომხმადენდა. აღმასკომი გაბოროტებულად და თავისუფალი იყდა. რად მოზდა იმის რწმუნებულ თემში ასეთი ჩხუბი? სულ რამდენიმე თვეა რაც აირჩიეს. სოფელი ენდა, ხელსუფლებამაც დაამტკიცა... ეხლა რომ რამე უკანონობა მოხდეს, ხომ პასუხს მოსთხოვენ? საგრამ სასამართლოს აღმასრულებელი ვვრებთ რომ არ ჩაიდენს უკანონობას... მაინც რომ შეიკადვებოდნენ, კარგი იქნებოდა! სიტყვა აღმასკომმა და კიდევ სიხოვია: შერადიოთი. ამ დროს ვახშიმი იწმობდა. აღმასრულებელმა სიტყვა გადადგოდა, იმდენ სიტყვა: ეს არაფერია, სოფელი ბეჭი ამისთანა ამბავი ხდება... სისხელი ხომ არ დაღვრილია, ვაპატებ და ეს იქნება! დააიბედა აღმასრულებელმა.

სამის წლის წინად, ეს მაშინ, როცა ჯერ კიდევ მანქანებზე ვერცო საუბრობდა არსებობდა, სიოს და მის ამბავს — მათეს — იჯობის საღეწე მანქანა ავლო.

მანქანა დაფუჭკული და სამუშაოდ გამოუსადეგარი იყო, რადგან ქალაქში გადასაღებულ პატრიონ მისთვის აღარ ზრუნავდა. მით უმეტეს გრანობდა, როდისღამ მის მანქანას კოლექტივს გადასცემდნენ და თავს აღარ იტკიებდა რეზონანსთვის. რაკი სიკომ ხელი მოჰკიდა, ფული იგალა და ორმოცი თუმანი რეზონანს მოანდობა.

როდესაც ლეწვის დრო მოახლოვდა და მანქანა მინდვრად გაიტანეს, მოიკითხეს რეზონანსი (ლაბი).

ლაბი ვიღაცას მოუბარა.

სიკო მთელი დღე მკედარივით ეგლო.

— აღმდენ ფული ვიგლო, საღეწე დავახარჯე და ახლა რეზენ ვამიხდა ხათობალად? ფული და მოაგონდა, რომ მის მეზობელს ანჯიქოს, წყისკელი პატრიონს, სხლში რეზენი ჰქონდა.

როცა ანჯიქოს წყისკელი ჩამართეს, მაშინ რეზენი გადაემალა.

სიკო გიჟით წამობტა. ცალფეხზე ქალამანი ჩაიკვდა და ცალხედა ძირამოღვიჯილი მესტო, რადგან წინად დილით ცალი ქალამანი მეზობლის ძალს მოეტკანა.

ანტიკომ პირველ დალაპარაკებებზე შეატყო, რომ სიოს ძალიან გასკივრებოდა.

— მე ის რემი დამალული მაქვს, ვაიკებენ და იმასაც ჩამოხართყვენ... თუ გინდა, აქვე მოვირგებო: რას მომიცე?

— ოღონდ გავიმართო, ხვალ საღეწე გავაწე და, ვინ თავმკედარი, ერთი-ორად არ გადადგინდეს!

— არა! მე ერთი-ორად არ მინდა!

— კარგი რა მოვკე?

— თვამეტტ არმინია, თვამეტტს თუმანს გამოვატომე!

გვ ხომ ნამხარია, მოდი უშავი გავცოთ! ცხრა იყოს!

— ნაღდი გავქვს?

— ნაღდი რომ მქონდეს, ხომ ქალაქში წავიდოდი და მაგ უსად ახალს ვიციდი... აი, გავლუწავით და ხორბალი წაიღე.

— აბა, ნაღდიც არ გქონია! არა, ვერ მოვცე...

დაღონდა სიკო.

რა ქანას მართლაც, ფული რომ ჰქონდეს, ცხრა თუმანი ახალსაც იციდი!

სიკო გამოხრებდა ანდობდა, რომ უშავიცი ჩავრა — მტკ სახლად პაულო და ორივე მხარე მორაგდა. შეთანხმდნენ თორემტ თუმანი...

— აი, რაკი ნაღდი არ გქონია, ვამხადებოდი ვეცსილი მაქვს — ვინ იცის, კაცნი ვართ, სიკვლილი-სიკვლილი, ამ ვეცსილზე მომიჭრენ, რომ ჩემი თორემტო თუმანი ვგართებს და სამი თვის შემდეგ თუ ვერ ჩამაბრან, რხენ ამ ფულს გარდა ყოველფეხ ვჯარიმას და სასართლოში გაწვეულ ხარჯებს...

— სამს თვის რა უნდა, პირველ კვირასვე ჩაგ ბარებ!

ვეცსილი დასწერეს, მოწმესაც ხელი მოაწერეს.

ფუთნებეგარი რემენი, კარგად არც კი უნახავს, ვარგად — არ ვარგად, წამოიკიდა შვირედა სიკომ ზურგზე და საღეწე წაიღო.

იმის სიხარულს საზღავრი არ ჰქონდა, რომ ხელი წაქნათია.

მიღოდა გაზზე დატვირთული და თან გუნებათ ანჯარიშობდა:

— დღემო სულ ცოტა ათი ფუთი ხორბალი მექნება შემოსავალი, თვეში დაიჭრის სამას ფუთს და თუ იცი ფუთი უნსოვდა, ექვსას... იჯარასავსე გაეცხურებენ, ვეცსილ და მე და ჩემს ამხანავსაც თავზე საყრელი დავგრჩება... და თუ სამი ოთხ განუწყვრილო ვიმუშავებ, მაშინ ნაბირო სილადეგობა ამოღო! ჩემს ძმებს, ნებს, ჩემს რძალს და განსაკუთრებთ ჩემს მოხუც დედას ვავახანავს. ყველას შეგმოსა, ჩემთვისაც ახალ ტანისამოსი ვიციდი და ერთს გოგოს, იქნება ჩემი ქორწილად ვავახალო — სულ იმას მაყვედობს, რომ ხეირიან საქმეზე ვერ დავმდგარარ — ეხლავე მე ვიცი...

სიკო ხამი არ იყო ოსტატ მანქანახე!

რამდენიმე წელი ოსტატ მაკართან მუშაობდა.

სიკოს ოცნება იყო მებანქანე გამოუსულიყო.

პირველ წელწიდან განებდა სახეს გაიშუიავდა, ვითომ შემომხედეთ, მეც მაკართან სასტრატ ვარო!

ფინიელი ყმაწვილი იყო და ყველაფერს მალე იციდიდა. როცა ოსტატო მანქანას დაშლიდა, სიკო მდებარედა მართო მას აფეყო. ოსტატს აღარ ავლიდა და სამუშაოს ხელიდან სტაცებდა...

— შენ დაიწყეთ, მე ვაიკებოდი და თუ სწორედ ვერ ვახატებო, მიიხანა.

დღემო ნათ თექვსმეტ საათს მუშაობდა.

უხაროდა, მანქანაზე მუშაობას სწავლობდა, დილით ყველაზე ადრე ადგებოდა.

ქაბას შეუტყებდა.

(შემდეგი ჩემბა),

რ ა ს უ ლ ე ნ ბ ე მ ე ბ ა მ ე

გ ა უ მ ე მ გ რ ო ბ ა

ფარნა ფრეია აუთქალბებული გულით გადმოდება ვაგონიდან.

პირველად იყო თბილისში და გადაამთილოვით გრძნობდა თავს.

ფარნა ვაუბრებდად შესდგა, რომ მოფიქრებასი წასულიყო, ან ნაცნობისათვის მოგერა თვალი: მისი სოფლიდან ცოტანი ხომ არ არიან თბილისში.

მაგრამ ვაუცეცხელი ფარნა, რომელსაც ხელში პატარა ზურჯანი ეჭირა, აჩქარებულ მგზავრების ბორიანობა გაიტაცა.

ყველა ლამობდა აერე გასულიყო ვარით. ახაბაკებული ხალხი საგზაბარიდან ანუღლებში გადადგებულ ზვირთებებით გამოდიოდა სადგურის კარბინად და ირგვლივ იფანტებოდა.

ფარნა განაპირდა და სული მიიბრუნა. მიჯარვული ზავერის ზურჯანი ფეხებს შუა დიდო, მერე დარაიის ჩაბალახი მოხადა და უფრო კობტად დაიხურა.

ფარნა მიიბიბო არ იყო. მას არა ერთხელ ქონდა მოვლილი ზღვდილი, სენავი, ფოთშიცა ყოფილა, მაგრამ ამ უხარმანარ და ვარდლიალებულმა ქალაქმა გაიმბედათა მოუღუნა.

ნარი მგზავრების ასეხული მტლები, ავტომობილები და ტრამვაის ქაბედილი ვაგონები ქობისაგან დაფეთებულ ჯამებებით კრიახობდენ და სხვადასხვა მხრით ვარბოდნენ.

რამდენიმე ეტლი კიდევ იდგა და დარჩენილები ვაგონებში მიეტლუნს ვყავანებოდნენ, რომ იოლათ და იოდავ მისულყყენენ შინ.

ზმურთი ფარნას უშლიდა, გადაეწყვიტა როგორ მოქცეულიყო, რომელ გზას გაყოლოდა.

ვერც რჩევა ჰქონდა ვინმეს სირცხვილით. კარგახანს ვაუცეცხლა ფარნა წინ ვაფენილ ქალსა და ნანობდა, რომ მიატყუა დედა და დაეცა. აღბათ მიხურტელები ქალი სიზმარში ხედავს პირწმოს, ან მასზე ფოქით აბორგებული ვალაღებს ეძლია.

ფარნამ ზურჯანი მკლავზე გადაიკადა და დაიძრა.

ამ დროს ავტომობილმა ჩამოუქროლა და ბეჭეულ გადაიარა ფაფარას.

— შენ, ვი, ასე თავდავითილი რომ მიდისარი, ანგულა ქუჩა თოლოზე გვინდა, თუ რაგვა შენი საქმე. ფრთხილად იარე ბიბია, ფრთხილად.

წერბათ ნარევი ზურჯანი დააროვა ფარნა ახანაბა მილიციონერმა, რომელმაც მას უფეშობა შეატყა.

დალილოლობისაგან მილიციონერი ნალზე ავარდნოლ ცხენებით ალაჯებდა და როცა ფარნას ჩაუვარა, ურუბამდე ვაკეცვიტინებელი ცალი უღლვანის უდი ნირისამებრ პირში ჩაიდა და ცოხნა დაუწყყო, რომ როული არ მორეოდა.

ფარნას არაფერი უთქვამს, ის განგარძობი სიარულით, მაგრამ მალე მიიბრუნდა და მესპაროსის ყუთთან შეჩერებულ მილიციონერის თავებით ჰკითხა:

— ახანანავო, მესამე კომისარიატი სითვენ არი?

მილიციონერის მაგიერ, იქვე მყოფი ვილაც ავარა გამოეხმნურა:

— კომისარიატი? თუ ლამის ვათავა გინდა მგულთა, ვერც რამე უნდა დამაწა.

ამასობაში მილიციონერმა პაპირისს მოუკიდა და მათვე მოტრიალდა. უცნობი განებგებ დაზომდა.

მილიციონერმა ჯერ უცნობს მკაცრად შეხედა და მერე ფარნას მიმართა:

— რა გინდა ახანანავო კომისარიატში?

— რა მინდა და საქმე მაქვს. მე გზის სწავლებას ვთხოვ, სხვას არაფერს. გაცხარად ფარნა.

— მაინც რა საქმე გაქვს?

— დინიტრესდა მილიციონერი.

— ჩემი ბიძაშვილი მსახურობს იქ. მასთან მივალ.

— რა გვარია?

— მოათმინებდა გამოსულმა ფარნამ მკვებით უპასუხა:

— ძივი ფიფია.

— კომისარია როა? ზოოთ! ასე იტყვიდი შეკაცო. აბა შენ ჩვენი ძივის ნათესავი ხარ?

მილიციონერმა ხელი ჩამართავა ფარნას.

ამდენხანს კისერ წავრძელებული მგაპაროსე არმენაკ, წინეთ ქალაქის თვითმარგულაობის წევრათ ნამეყოფი და დიდი ქარავლის პატრონი, უწყვიყოფილა დარჩა, რომ ყველაფერი ასე მწევიდათ დასრულდა.

მათ ირგვლივ თავმოყრილი მეჭურტნეები, პაკანები და ცნობისმოყვარი მეზავრები კი სიცილით დაიშალნენ.

უცნობი სტყენით წავიდა.

მილიციონერმა ეხლა თვინიერი მუსსაიფი გაუბა ფარნას: დაწერილებით გამოკითხა ვინაოხა, თანის ამავეიც მოუყვა, მერე მოგინდა ძიციონერის სახსაბური და ინანა მესამე კომისარიატიდან გადაეყვანა.

ბილის ხელოს გულზე დაუხატა თბილისის ყველა ქუჩებში, განსაკუთრებით მესამე კომისარიატის მდებარეობა და ტრამვაის ვაგონში ზურჯანი თავის ხელით შეუტანა.

№ 30

ერთი თვის შემდეგ ფარნა, ქალაქის ვარეკლანში, კოჯრის ქუჩაზე პირველად იდგა გუშაგად მილიციონერის ფორმაში კოპწითა გამოწყობილი.

ღამე იყო. თქორი მობილიდა და კოჯრისის გრილი ნიავი უფლავდა.

ფარნა მეგრულ კოლხე ლიონით აყვა ქუჩას და როცა დაბრუნდა, მეგრულ ბარამის ალავას, ვილაც ქალი შეეშინა.

— ვინაა, ე ქალი ნეტავი, ამ მამლის ყვილიზე ქუჩაში რა უნდა მარტოს.

გაიკოვა ფარნამ და მისვენ აეშურა.

— ვის ელოდები ახანანავო?

ქალი არ შენებრულა, ისე უპასუხა:

— მეუბოვე ხარ, ეხლა იქ უნდა იყო დილამდე.

— მეუბოვე?

კიდევ უფრო გააკვირვა ფარნამ და მიუხალოვდა.

ქალს თეთრი ფეშტემალი ეფარა რიგ, გულზე ხასტეები და ასნითის კოლოფის ოდნე თიბებრის ნაჭერი ეკიდა, რომელზედევ ამოჭრილი იყო: № 30.

ფარნა დარწმუნდა ქალის ნათქვამში და ეხლა სახეზე შეატყდა.

— დიდაც, რა ლამაზია.

უსიტყვით გამოიზრუნებულმა გაივლო გულში და გულმა ცემას უმტაცა.

— არა, პატრონი არ ყავს საწვალს, თვარა ამ დროს გარეთ ვერ გამოუშობდა ამნ სასიო სილამაზის მკერფს.

თავისთვის ჩაილაპარაკა ფარნამ და იქვე, ქალის ახლო დაწვა წრილო.

ქალი ვარჯისის იყო ვლეტკორნის ბოძე მყირდნობილი და როცა გულმა დააპირა, ფარნა უნებურთ მყიდდურობით სწყვიტია:

— რას გვებაინა.

ქალმა ვერ გაიგო ფარნას წილდი.

— შენი იმი.

— ცარა.

წინართ წარმოსტევა ქალმა და ოდნავ გაიღმა.

ფარნას ეამა ქალის ლიმილი.

— მალულად ცოცა. სახელიც ჩვენებური რქმევი.

ფიქრობდა ფარნა და თვალს არ აშორებდა ხელში უბრალი, თავმოკაუბებულ ჯოხით ხელა მიმავალ ქალს.

ც ა რ ა

ცარა იმევე ქუჩაზე ცხოვრობდა სარდაფში. ერთი წელია რაც მანა მოუყვდა.

ამდენივე ხანი იქნება, მეუბოვეთ რომაა ცარა და მამის მაგიერობას უწყევდა.

დედა დაკუნტებული ყავს და პატარა ძმის თავის ტლავა კურტანი ჰჭივია.

ცარა ეწმანია, ლამაზი.

კვირაობით იცვამს წითელ კაბას. წაწველ ფათალოსათი არტუცა ნაპარკი ფეხებიდან და ფერად მკათი ქსოვილი განიერი სარტყელი.

კაბა ხშირ ნაოქიანი და ფართო კალთებიანია, მაგრამ მაინც ვერ უმაღლეს მალად თქმეობის სიმკვირვის.

კორდობიანი, აზიდული მკერდი და კაბის საყელი მოთავილი აქვს სადავის სხვადასხვა ზომის ფლაკებით. ფლაკები ცარას კბილბეგით თეთრია და გამკვირვლებე.

ფეხებზე აცეია მსუბუქი, წითური მემის წაღლები და როცა ქუჩის პირას სხვა კაბებიანთ ერთად ჩაუცქვლით თავისივე ფეხებზე ხის, მოუჩანს გრძელ ტრატებიანი და ქრელ წინდებში ჩატანებული ჩიის შეიღნაში.

კვირაობით, აგრეთვე, პატარა ყურების ბიბიოლებში იცვამს დედისებულ ვერცხლის საყურებებს და აღოსფერი თეთლბიანი თავსაგარის ისე ისტატურათ იხურავს, რომ საყურებები ყველამ დაინახოს.

საყურებები ტარაინ სურების მსგავსია და ყოველთვის გულდაგულად გაფერილი.

როცევე ხელის თითებზე წამოცმული აქვს ვერცხლისადა და შავი ვალოს ბუტები.

ცარა ცოტას ლაპარაკობს და ხშირათ იღიბება.

შავი, კუყუნახი თვალები, დანარდილოლი გრძელი და ხშირი წამწამებით, ომილის დროს უბრწყინავს და თხელი, ოდნავ წამწეტილი ცხვირის ნესტები წმინაანთ უფრთხილდება.

ცალ ნესტოში ხანდახან ვაყრილი აქვს წერილი ს-ნა, რომლითაც ხედავ მიკრულია სადავის მიმართ ფოლკო მეთი ლაზითსათვის.

ქალები ქუჩაშია და არ იშლიან ხელსაქმეს: ზოგი წინდას ქსივს, ზოგი დახეულ სამოსს ავერებს, სხვები კიდევ ორწიშის მსგავს ძუძუებს.

პირში არჩიან ატირებულ ბავშვებს და თან თავზე უხილავენ. ცარა უტყურობა ბავშვებს და ილი-მება.

ქალღმერთი შორი ახლო თავს იყრან ქურთი მამაკაცები და მათი ყ ვანი იქნაოვანს აყრებენ. უმრავლესობა უტყურობითა და საკარგით მორ-თული, მათ შორის ხშირათაა გვოსონ, რომელ-სეი იროი ცოდრი ყავს და სტებზე კარბათაც ცხოვრობს.

ჯოსონი შუხანის კაცია. ჯგუზში და ჯარგა-ვალა. უნდა ცარას თავი მოაწონოს და რაც გეუყვება კობტობას.

ცობა ხნის წინათ ამერიკულ ბაზარზე იყი-და ახალთი, ხანჯალი, ბუხნის ქვიდი და სავაქ-სავი ჩემქები, მაგრამ ცარას ყურადღება მიანი-გვრ მიიქცია.

ჯოსონის სხვა გზით სცადა ბედი და ბი-რანის პირით გაუფიქრებდა ცარას დედას, თავის გუშანი, თან ნაირი სასურველები გაუგზავნა ორ-თავს.

დედაშვილმა უარი- შეუთვალეს და ჯოსონ იტლა ფიქრობდა, რით მიეღო მათი გული.

ჯოსონის მესამე ცოლით თავის წარმოდ-გენმა კი, ცარას ყრუოლას გვირდა და ყოველ-თვის ზიზზით არიდებდა თვალს მის უსიზგ-სახეს.

განსაკუთრებით ცარა აღარ ეტუებოდა ჯო-სონს მის შემდეგ, რაც ფარნამ ამ ქუჩაზე გუშა-გება დაიწყო.

ნ ი ა ლ ვ ა რ ი

ცარას გულსათვის ფარნა ხშირათ სხვის მავიერათაც იდგა საგუშავოზე და ყოველთვის ცდილობდა მასთან ახლო ყოფილიყო.

პირველ ხანათ ცარა არ ატყუდა ფარნას იმდენ ყურადღებას, მაგრამ შემდეგ და შემდეგ მსაკე ჩასება სურვილი ფარნა მალაშულ ენახა. ერთლაშეს ფარნა და ცარა საგუშა,ოზე ერთიმეორას შორი-შორი იდგნენ.

ცა უფარავალი იყო და ქარი ქროდა. აპოლონიომონა ქარს მოქონდა არღნის ხმა და არაბული სიმღერის ნაწყვეტები. ქარი უხანადე-ბოდა. მალე გარგინვა ატყდა და ელვამ ქუში ცა ლარჩილ ხაზებით გადასურა, როცა გარგინე-ვა ქუშილად იქცა, ცა იყო არახრახა, ცა გოგონა ჯოსონის ცხოვრი, რომელსაც ცარას დანახვის დროს, ჯოსონის მათარხით გავა აწუვარი ცხენე-ბი, შურადულით მიაკროლებდნენ.

უფროთ ელვამ ცა შუაზე გადახსნა, ქუშილს გამძვინდა და ჰაერსა საშინელი ქბუჭები გასამა.

ფარნა დაუფიქრებლად მივარდა ცარას და ბავშვით ატატებულ, კოპოვარტივის გვერდით, სადარბაზო კარების დერეფანში შეარბნინა. ცა კიდევ ერთხელ შიერვა და სალდაც მეხი ჩამო-ევარდა, მესს ერთხალმა კოკისპირული წვიმა მო-ყვა და ქუჩა მახლობელ მალობებშიდან თქმნათ ჩამოდანდნა ნიორცებშია დავარა.

ფარნას რიყვი ხელით ცარა გულში ვავდა ჩახტული. ქალი მოსაყებელი და გაღერსული იყო.

დიდხანს იყვნენ ასე. და როცა ქალმა თავი ასწია, ფარნა მის ტუტებს განაშვებულად დაუწაფა.

ცარა არ გაამოაღებია ფარნას და ისეთ სიტკბოს გარბობდა, თითქო ძარღვებში თაფლი ჩასვდომოდა.

წვიმი გადკარა.

გონზე მისული ფარნა თავისთავს ტუტსაე-ნდა, რომ საგუშავოზე ყოფნისას ასე მოიქცა. თა-ნდა ურევულად სიხარულს გარბობდა.

ფეიქივალა

ცარას მალე ედგა მოუვლად და და-ბლენ-ბულ ქაღალისთვის იწლა მარტო ფარნა იყო სა-უნუვარი.

ფარნას რიყვით ცარა კომკავშირში ჩაე-წერა.

თავიდან ცარას უფრედებოდა ახალ გარე-მონი ყოფნა, მაგრამ მალე შეგუვა ყველაფერს.

ამხანაგების უბრალო, თავხიანი მოყვრობა და ფარნას უხილავ სიყვარული ცარას ამხნევებ-და და ცოტადაა სხვა კომკავშირულ ქალებს დამსავსებოდა.

ცარა ხედავდა თუ როგორ გაღლებულიყო სიცილი ირევედა მისი სამიში ამხანაგებში და ცოტა უხერხულობას გრძობდა.

ამიტო მოწინავე კომკავშირებმა ქალებმა ამხანაგებში შეგარავეს უფული და ერთ დღეს, ფარნას თანხში, ცარას საკავალბო მოხსნეს, თავიანთ გემზე მოემოხდა და მოუხსნეს. ცარას განსაკუთრებით ენაშუშებოდა მალდ-ქსელბიანი ფესსაცემლებით სიარული და სულ ეწინბოდა არ წაქცეულიყო.

ქალების სიცილი და ყრიაშული ცარას თანხში დიდხანს არ შეწყვეტოდა. ცარას ციბ-რუტრით ატრაილებდნენ და თან დასავით კოც-ნიდნენ.

ფარნა და რამდენიმე კომკავშირელი ბიკი აიგინებ ელოდებოდნენ ცარას ფერცკლებას. მათ შორის უფრო სულსწრაფები ფავგარანი იკვირებოდნენ და ქალების კისკისზე თვითო-ნაც ხშირათ იცინოდნენ.

კარგახანის ცდის შემდეგ კარები გაილა და ითანხში ყველაზე ბოლოს ფარნა შევიდა.

ქალები გაიუფრენ იმის გასავაგებთ, თუ რა შთაბეჭდილებას მოახდენდა ცარა მათზე.

ბიჭები ვერ პირადლებული ერთიმეორას შეაჭებდნენ, მჭერ ასტუტეს ყოფნა და ცარას გარს შემოვიკალენ.

დარცხვენილ ცარას ქალები მიეშვებნენ და ბიჭები ძალით გარეკეს.

ცარას სინატრითი და კდემამოსილებით დატყ ვებებულ ფარნა კვლავ კარებში იდგა და განძრევა ვერ მოიხერხებია.

ახალ მოწინავე ცარას მეტი კვლავითი და უმწყოვლი იკრი მისცემდა.

ამხანაგებმა ფარნას ხელი წაურეს და ცარას მიგარეს.

ფარნამ და ცარამ ერთმანეთს ხელი მაგრათ ჩამოათრეს და ბავშვებშით გაიღებეს, მისს ამოიღება ცი ორთავზე ვაგუტირდა. იმ საღამოს ყველანი ერთად კინოში წაეი-დნენ.

ა ღ ა თ ი

ცარას ველარ ცნობდნენ იმ ქუჩის ქურთი ქალები. მათებურათ აღარ ეცვა და აღარც მათ-თან საშვი სასიეთი ეცალა.

ხალგაზთა ყოფნისას ცარას ხელში წიენი ეტრა, ან სალდაც მიიქჩაივდა-ფარნასთან, უჯრედში.

ცარას და ფარნას სიყვარული მთელმა უბანმა გაიყო.

ჯოსონ ცოლს ყრდა და არც ბიარამი იყო მყაყოფილი, რომ მისი დი შვილი ადათის საწინააღმდეგოთ იქცეოდა.

ჯოსონ ატყუებდა თავისიანებს და ყოველ ღონეს ხმარობდა წადილი სარულბობოდა.

მისი შიშით ცარამ მეფრეცობას თავი და-ანებდა და ამხანაგებთან აიფედა ღამეს. ხანდახან დღე თუ მივიღოდა ძველ ბიანზე მისს სახა-ხავაო.

შემოდგოვა ადადა, მათელ ღამებშიანი. საგუშავოზე მდგარი ფარნა ფიქრობდა ცა-რახზე დედახზე, ფაცხებზე და მზათ იყო მთელი ქვეყნის კონტრარეულიციონებრებს მართო გას-სწორებოდა.

ფარნას სტელი სიხარულით და ჯანით ქონდა სასეს.

ფარნა დიდხანს აყვა ტუტას, ისე როგორც ამ ნახევარ წლის წინათ, როცა პირველათ იტი-ლა ცარა.

ქუჩაში სიყვარე იყო და არაიენ ჩანდა. ფარნა ქუჩის ბოლოში შესდგა, იტყოფნას.

თვლი მოავლიდა და პაპიროსი ამიღო.

ასანთი გავრა თუ არა, რალაც ცივი და მწერი ტკივილი იგრძინო ბებქეში და პირქვე დაეცა.

ალბათ დღემდნებე ამას-ალო აქტიდნენ ფარ-ნას, რომ კოჯირდან მისავალი ექიმბილის ხე-ლი არ შეეშალა.

ს ა ა მ ა დ მ ი ო ო შ ი

ცარამ მამინე, კომკავშირითა საღამომე გაიყო ფარნას დაქრა და რამდენიმე ამხანაგთან ერთად საავადმყოფოსაკენ გულგახებუთლო გაე-წერა.

ცარა მსულაგება სდიოდა თვალთავანი. ამხანაგებიც შეუწუხებულნი და შემფოთე-ბული იყვნენ.

ქროლობა სახიფათო იყო და მორიგე ექიმ-ბი პროფესორს გამოუძახა.

პროფესორი მოვიდა.

მას არც კი შეუმჩნევია დერეფანში უშვითი გაჩერებული ფარნას მეგობრები, ისე სწრაფით აიარა კიბის საფეხებზე და მჭერ სართულად-დან მოისმა რამდენიმე მოკვეთილი სიტყვა:

პროფესორი განკარგულებას ძღვოდა.

საღდაც კარი გაიღო.

ბიორბობლი საწოლის გარიალამა ოდნავ შე-არბია საავადმყოფოში და მკვიდრებული სიყვარ-რუ და კვლავ სიწყვე დამყარდა.

ფარნას ტირისულბობაც გაიყუტენ.

ცარა გრძნობდა ფარნას ტკივილებს და გული ეკუმშებოდა.

ტკივილებსიკან ვეყსოდა.

ამბარია გახ-ნარბობდა. ბოლოს ისევ სა-ღდაც კარები გაიღო. ფეხის ხმა და ღაპარაკი მოისმა.

ყველამ თვალები კიბეს მიაკყო.

განბრნე პროფესორი, რომელიც ეწლა მწვიდა, წელა ჩამოვიდა კიბეზე და მორიგე ექმს რალაცაზე ებასავებოდა.

გაცეცებულ ახალგზრდების დანახვებ პრო-ფესორს გავიძნა. ცარას მიჩვენა, რომ ამ სახე განათებულმა კაცმა მართო მის გაულისმა და ფარნას გადარჩენის მიზედი ჩასახა.

მახლობელულ პროფესორს ფარნას გული-თ შეეძინა; მტე სახელად ციცქა, გაბებდა-თა მფიეთის:

— ამხანაგო... გადარჩებო? როგორ არი?

ხომ არ მოკვებდა?

— არა. მორჩება. მაგარი ბიკია. არა უშვას.

ნუეფცემებულ და მეტი სიხარულით ხმა-მალა აქტივიზებული ცარა პროფესორს ხელზე-ზე საკონცნალა მივარდა, მაგრამ პროფესორმა შეავადა და ლობათ დატუტა.

გული ყველში ეტხერებოდა და ცარამ ვე-ლოც ამდლობის თქმა შესძლდა.

პროფესორმა ცარას ალერსით თავზე ხელი გადაუსვა, კიდევ ერთხელ გაულომა და წაყდა.

ს ა მ ა რ ა მ ი

ორი თვის შემდეგ ცარა და ფარნა ვაგონის ფანჯრულდან თვითათ ამხანაგებს ცემდომობე-ლები ემშვიდობებოდნენ.

მალე მატარებელი თვალს მივარდა და ბა-ქანზე დარბიერილი ტოლები უკან გულდაწყვე-ტილნი დაბრუნდნენ.

ცარას კი მალულათ თან მიქონდა დღეის ნაქონი საყურები და სიყვარულით სასეს გუ-შვული.

...ჯოსონ და მისი ამქრები ციხეში ის-ხდნენ.

გვირგვინ-ნაკვეთი

პირველყოფილ აღამიანთა სამეფოში.

ა. სუციოვილი

გადავლავთ მდინარე ალგეთი და წვრილი ბილიკით შეუდგეთ ოხნარას მთის აღმართს. ჯერედ მზე არ ამოსულიყო. სასიამოვნოდ გრილოდა.

შევედით ხშირ ტყეში. ნაძვი, მუხა, თეთრ-ტყილა, ფიჭვი—ერთმანეთშია არეული. არ ის-მის არავითარი ხმაური. ამ სიჩუმეს დროვამოშ-ვევით არღვევს ციყვის მოუსვენარი ხტუნაობა.

მისდევ ბილიკს, დაფარულს ნამიანი ბალახით და აო გინდა, რომ გათავდეს ეს მომაჯადოებელი ტყე.

გადავიჩემა უღრანი ტყე, შევენილი უსახელო მთის ფერდობებზე, ამ ტყის გვერდით კი გაკე-მულია მწვანე საფურები, რომლებზედაც საკა-რთველს სხვადასხვა კუთხიდან მორაკილი სა-ქინელი უხრუნველად შეეკვეცა ნიყიერ ბა-ლახს.

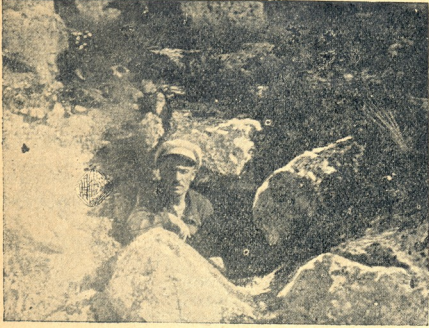
აღმოსავლეთით ყურადღებას იპყრობს მთებს შუა ჩაწოლილი დიდი ხევის მაგვარი ადგი-ლი, მთლიანად ჩაფლულ ფიჭვნარში—ეს არის მანგლისი.

ასეთს ხერხს ჩენი სამღვდელთა ხშირად ხმარობდა და ეხლაც ხმარობს თავისი კეთილ-დღეობის შესანარჩუნებლად, მაგრამ, ვეღარა შველით მაი ძველად ნაცადი ხერხები.

მზე მიიწვეს ხეით, ჩამოცხა. გავედით ტრი-ალ მიწდარზე. ახლო-მახლო არ მოსახსნ ანტ-ერთი ხე.

მივიდართ დასავლეთით, წალკის მიმარ-თულვებით.

უფროვ თავს წაეადგეთ ხშირი მაღალი ხეებით შემოსილ ბორცვს, რომელიც მთლი-

ჩასავალი მიწის ქვეშა ბინაში

გმირთ-ნაკვეთ ქალაქის ერთ-ერთი ნაწილი

მაგრამ, წინ უკვე მოსახსნს ოკროსდრად შე-ლებილი ცა, ნიშანი იმის, რომ ტყე თავდება.

მივიდვართ ბალახიდან მთის ფერდობებზე. გონიარას მწვერვალამდე ჯერ კიდევ დიდი მან-ძილია.

გინდა შეისვენო, მაგრამ, ის დიდებული სუ-რათი, რომელიც იშლება შენს თვალწინ, არ გაძლევს ამის ნებას. არ იცი, რომელ მხარეს მი-აპყრო თვალები, ყველგან საუცხოო სახანაო-

აქედან საუკეთესოდ მოსახსნს ახალი მან-გლისი, თავისი აგარაკებით, ფიჭვის პარკით და მეთის დროის უშნო და უღამაზო ყაზარმებით.

როგორც ხელის გულზე, ისე მოსახსნ ძველი მანგლისიც, რომლის განაპირას აღმართულია უშველსი მანგლისის ცკლსია.

სხვათა შორის, ფრიად საინტერესოა ამ ცკლსიის წარსული. დაუგდოთ ყური, რას მო-გვითხრობს თავის გეოგრაფიაში ვახუშტი: „...ამას ქვეთ არს მანგლისი, ცკლსია გუნბა-

ნად დაფარულია უშველბედი ლოდებით და კლდის ნამტერევეებით.

გაკვირებულნი გაგებრდით ამ ლოდების ზღვის წინ.

ეს იყო გმირთ-ნაკვეთი, პირველყოფილ აღამიანის სამეფობელი, ანუ როგორც უწო-დებდს შეცნირება ამისთანა ძველ ქალაქებს „ციკლოპოური“ ქალაქი.

ეს იყო ის ადგილი, რომელზედაც ამირანის უღკეპი მითქამია:

მიწის ქვეშა ბინის კედელი

პირველყოფილ აღამიანის ერთ-ერთი ბინა

ბა: აგერ, ერთ მხარეს მოსახსნს აღმაცრვდ და-კიდებული კლდე-კარი, თავზე მოხვეული ნის-ლით, იმას იქით, შორს, ძალიან შორს მზის სიივებზე ელვარებს თეთრად ბრუტ-საბმელა და ყაზბეგი. გაიხრედე მეორე მხარეს და შენს წინ

თიანი, აღაშენა დიდმან კონსტანტინემ, მირიან მეფის ეამს. არ ოდეს შემუსკრდოთ (ე. ი. დან-გრეული) არა. სამხრით გუნბათსა შინა არს, მაჰმად ლომსა ზედა მცდომარე დახატული, იტ-ყვიან მის გამო მაჰმადიანთ არა შეუმუსრავთ.

„სანადიროთ წამოვიდნენ: ამირან და ძმანი მისნი; გადიარეს ცხრანი მთანი, მეთაინ აღვთისნი. მინდროს კვლი გაუკვლიეს

დანაკლები ეშვასიკი.
მისა ირემი წარმოუტრათ
ოჭრო იყო რკანა მისნი.
უცხო მთაზე კოშკი ნახეს
ანაგები ბროლის ქვისი;
გაუარეს გარეგულგვლად
ვერ იპოვეს კარი მისი.
სადაც რომ მზემ პირი მოკრა,
ამირანმა მუხლი მგლისი,
კოშკმა პირი იქ გაალო,
იქ შეება კარი მისი“.

* *

ოდესღაც მიუვალა ყოფილა ეს ქალაქი, შე-
მოხლდული მაგარი და მალალი კლდის კედ-
ლით. ეხსალა ძნელია გადასვლა ამ კედელზე.
მხოლოდ, რაღაც სტიქით უბედურებას მთლად
გაუწაღდებოდა როგორც კედელ-გაღვანი, ისე
თვით ქალაქი

ევაზლოდებოთ გალავანს და დიდის წვა-
ლებით ავიდვართ მასზე? აქედან კარგათ მის-
ჩანს მთელი ქალაქი და შეიძლება მისი ყოველ-
მხრივ დაზვერვა-გაცენობა.

რას წარმოადგენს ის ადგილი, სადაც პირ-
ველყოფილ ადამიანს გაუშენებია ეს უცნაური
ციხე-ქალაქი და როგორი სახისა თვით ეს ქა-
ლაქი?

ქალაქი მდებარეობს გონარის მთის დასავ-
ლეთის ფერდობზე, მაგლისიდან 18 ვერსის მან-

სუშეგობელი ლოდებით, „რომლებსი მუწვისათვის
საშეგობა ათელი ცხენის ძალა. სუცეობა, რომ
ჩვენი წინაპრები თავისი მაგარი კუნთებით ად-
ვილათ ზიდავდნენ ასეთ ტვირთს.

ქალაქში შეხედებით კოშკებს, სენაგებს, გა-
ლავანებს ალაყაფის კარებებით, დარბაზებს. მხო-
ლოდ, ყოველი ეს შენობები ქართურ მდგომარ-
ეობაშია, ეტყობა, რომ ძლიერ მიწისძვრას
მთლიანად გაუნადგურებია იგი.

დაეთვალიერეთ რამდენიმე ბინა.

კლდეებს შორის, რომლებიც თავისი ბუმბე-
რაზობით ქრუანტელს გვირან ტანში, მოსჩანს
შესავალი, გადაბურული ვეებერთელა კლდით.
დიდის გაკორეებით შედიხარ შიგ. ბნელა. აშუ-
ქებს ამ უცნაურ სადგომს და ათვალიერებ იქა-
რობას: კედლები აგებულია მოზრდილი ქვიშა-
საგან უკრით და უტალახათი. სადგომი დაბა-
ლია, ზევი გრძელია, ზევი მოკლე. ამ სადგომი-
დან მიდის ხვრელის მსგავსი კაჩები ქვედა სარ-
თულში. ჩავდივარ ამ მეთურ სართულში, აქ
ისეთივე სურათია, როგორც პირველ სართულ-
ში. ამ სართულიდან კიდევ არის ჩასავალი მუ-
სამე სართულში.

ერთ-ერთ ბინაში მე დაეთვაღე ზუთი სარ-
თული. კიდევ იყო ჩასავალი ქვედა სართულში,
მაგრამ ვეღარ ჩავდივარ, რადგან ძალიან ბნელი-
და და ციოდა. სწორედ გიჟხრათ, მემწინდა

ნა სულ განადგურებულია და შეუძლებელია მათ
თი დათვალიერება და შესწავლა.

უცნაურ რამეს წარმოადგენენ ეზოები, რომ-
ლებიც მდებარეობენ ქალაქის ზედაპირზე. ეზო-
ებს აქვს ალაყაფის კარები. შესვლის დროს
უნდა მოიხარო წელში, რადგან კარები დაბა-
ლია. თვით ეზოები პატარა ზომისაა: სიგრძით
4, სიგანით 3 არშინი. ეზოების კედლები დაბა-
ლია. ზოგ ეზოდან შეიძლება ჩასვლა მიწის ქვეშ
მდებარე სადგომებში, ზოგ ეზოს ეკ (უფრო მე-
ტი წილი) არა აქვს არავითარი გასავალი.

რა დანიშნულებას ასრულებდნენ პირველ
ყოფილ ადამიანის დროს ეს ეზოები, ძნელი წარ-
მოსადგენია.

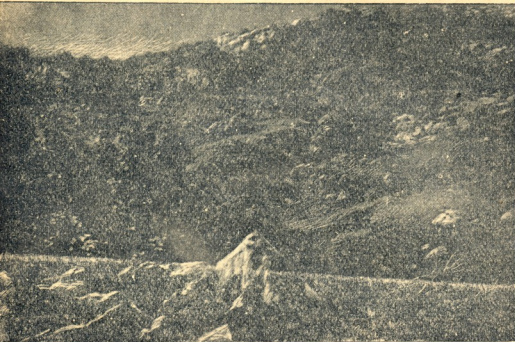
* *

ჩვენი არქეოლოგების მიერ გმირთ-ნაკვეთი
ქალაქი არ არის ჯერ-ჯერობით საფუძვლიანად
შესწავლილი.

არც ერთ რუკაზე არ არის აღნიშნული ეს
პუნქტი.

არაფერს ამბობს მასზე ძველი გეოგრაფი
ვახუშტი.

ამ რამდენიმე წლის წინად ეს ქალაქი და-
ათვალიერა ციკლოპური შენობების საუფუფესო
მცოდნემ დიდენტმა ალ. მელიქსეთ-ბეგმა. იგი

გმირთ-ნაკვეთის საერთო მდებარეობა

ზღვა-გორანები

ძილზე წალკის მიმართულებით. ქალაქი გაშენე-
ბულია ვულკანურ წარმოშობის ბორცვზე. პირ-
ველყოფილ ადამიანს აქ უნახავს მზა-მზარეული
მასალა—ქვა და კლდე და აქვე გაუშენებია თა-
ვისი სამშობლოები.

როდესაც ახვათ გალავანის ნანგრევებზე
და გადაზრდად ქალაქს, პირველად ვერ შეამჩნიე,
თუ აქ ოდესმე შეიძლო ცხოვრება სულიერ არ-
სებას, ის ადგილი წარმოადგენს, როგორც იყო
ზევით ნათქვამი, კლდეების ზეგას.

აქ ადამიანი შეხვდება უზარ-მაზარ კლდე-
ებს, წონით რამოდენიმე თას ფუთს. მაგრამ,
როდესაც შედიხარ, აკვირდებით არე-მარეს,
დაინახო, რომ თქვენ საქმე გაქვთ ისეთი ადგილ-
თან, სადაც უცხოვარი სულიერ არსებას.

აქ არის ბუნებრივი გამოკვებადობები, რომ-
ლებშიც ცხოვრობდა პირველყოფილი ადამიანი.
არის ხელოვნურად ნაშენი ბინები. მხოლოდ
ეს ბინები დიდად განსხვავდება ესლანდელ ბი-
ნებისაგან. მაშინ ადამიანს არ ჰქონია არავითარი
წარმოდგენა კირის და ტალახის ხმარებაზე
კედლების ამოყვანის დროს.
აქ ქვები დაწყობილია ერთმანეთზე უკი-
რობთ და ზევიდან ამისთანა ბინა გადაბურულია,

კიდევ, ვი თუ ვერ ვიპოვო ზევით გასავალი
მეტი.

ამისთანა ბინები მრავლად არის გმირთ-ნა-
კვეთ ქალაქში.

არც ერთ ბინაში, არც ერთ სართულში
ვერ წავაწყდი რაიმე ნივთს, თუმცე დაცენილ ლე-
მლოქსედებზე და ალ. ფლორენცი ამბობენ,
რომ აქ უნახავთ ქალდეის ეპოქის ქანდაკე-
ბანი.

ყველა ბინებში მრავლად არის ადამიანის
ძვლები და თიხის ტურქლის ნამტყრევები. ერთ-
ერთ ბინაში ენახე ადამიანის თავის ქალა, ქვედა
ცხა არა ჰქონდა და ჭრაქის მაგვარი სანათური,
გაკეთებული გამოუწვავი თიხიდან. ვიპოვე აგ-
რეთვე თიხის ჯამის ნამტყრევი, მორთული
სხვადასხვა ნახატებით.

სიიდან განდა აქ თიხის ასეთ ტურქულს,
გაკეთებული ასე ლამაზად, ამის სიკრია გამო-
კვლევა და შესწავლა. საკირთა აგრეთვე ადამი-
ანის ძვლების შესწავლაც, რაც ნათელს მოჰქვინს
ქალაქის წარსულს.

ბევრს ბინაში შეუძლებელია შესვლა, რ და-
გან შესავალი დასშეულია მთლიანად. ბევრი ბი-

ამბობს, რომ, როგორც ციკლოპური სისტემის
შენობები, ისე კერძოდ მაგლისის ახლო მდებარე
ციხე-ქალაქი, გაცილებით წინ უსრუბრენ
ქალდეის ეპოქას.

მაგლისის ახლო მდებარე პირველყოფილი
ადამიანის ქალაქი წარმოადგენს იშვიათ არქეო-
ლოგიურ ნაშთს და საკირთა მისი საფუძვლიანად
შესწავლა.

* *

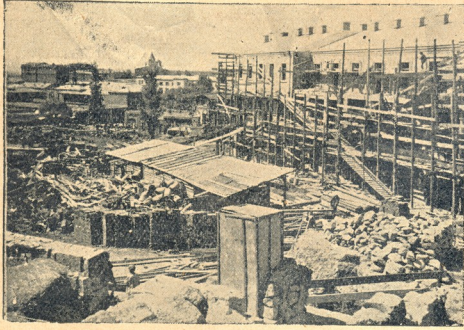
საქართველოში დღემდე დაცულია ტერმინი
გმირთ-ნაკვეთი, რომლითაც აღინიშნება სწო-
რედ ციკლოპური სისტემის შენობები.

ქართველებს—ამბობს ლ. მელიქსეთ-ბეგი—
თავიდანვე კარგად სცოდნიათ ასეთი შენობები
და მათთვის შეუქმნიათ სპეციალური სახელი.

მართლაც, ამისთანა ქალაქის აგება, შეძ-
ლით მხოლოდ გმირებზე.

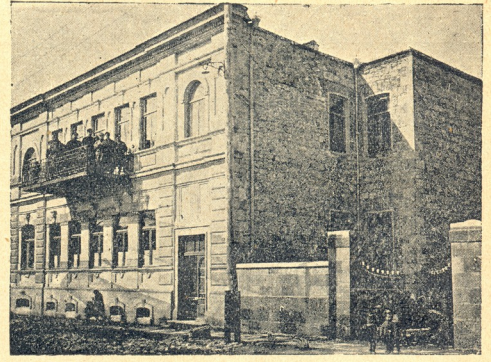
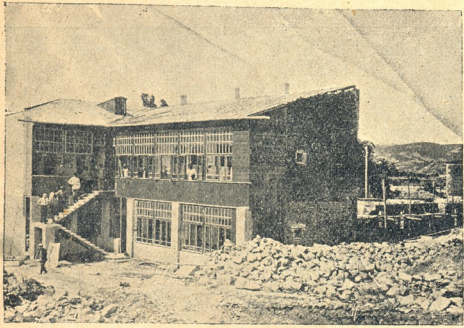
რვენი ფოტო-ქრონიკა

ლ ე ნ ი ნ ა კ ა ნ ი შ ე ნ დ ე ბ ა

სომხეთში სწარმოებს დიდი აშენებლობითი მუშაობა. როგორც ვიცით, ლენინაკანი მიწისძვრამ განადგურა, მაგრამ პროლეტარიატის ნების ყოფამ კვლავ აღადგინა. რამდენიმე ათიათასი მუშა მუშაობს სახლების და დაწესებულებების ასაშენებლად, შენდება მთელი უბნები, ქუჩები და მიწებები. სურათზე ნაჩვენებია ის შენობები, რომლებიც ოქტომბრის 12 წლის თავზე დამთავრებულ იქნებთან.

ლენინაკანში 14 საექსის სიგანე ბუღვარი თავის შენობებით, რომელიც ოქტომბრის 12 წლის თავზე უნდა იქნეს დასრულებული.

ქუთაისის ებრაელების გადამწვარი უბანი, რომელიც ხელახლად აშენდა.

ქუთაისში თანდათან შენდება 1928 წელში გადამწვარი ებრაელების უბანი. სურათზე ნაჩვენებია ახლად აშენებული სახლები, სადაც დაბინავებულ იქნენ შარშან ცეცხლისაჲან დაზარალებული ებრაელები. აწაირი სახლები შენდება მიწის უბანში ქუთაისის აღმასკომის საამშენებლო განყოფილების მიერ და იმ შეწირულებით, რაიც მიღებულ იქნა საბჭოთა დაწესებულებებიდან და მოკალაქეთაგან.

ქართული ხალხური გომეფრალი გუნდები მოსკოვში

ბათუმის სატრანსპორტო კავშირის გურული ხალხური გუნდი არტემ გიგოს ძე ერკომაიშვილის ლობტარობით, რომელმაც სრ. საჭარ, მომღერალთა ოლიმპიადაზე (1924 წ. ივნისის 28-30) პირველი ჯილდო მიიღო ეთნოგრაფიულ ხალხურ სიმღერების საუკეთესოდ შესრულებისთვის. გუნდშია ლობტარის მამა, ძმები და შვილები (ბავშვები) ამჟამად გაეგზავნენ მოსკოვში საგასტროლოდ.

ლობტარი პაკეორია

ლობტარი ერკომაიშვილი